

BULGARA ESPERANTISTO

Organo de la Bulgara Esperantista Asocio & Органъ на Българския Есперантски Съюзъ
La prezò de la jena duobla numero por poekzemplera vendo estas 4 levoj.

Aperas monate. — Jara abonpago: Bulgario 30 lv., por aliaj landoj 1'50 sv. fr. aŭ egalvaloro. — Aparta numero kostas 3 lv.

Зелената седмица

Тазгодишната зелена седмица има голѣмо значене за бждащето на Българския Есперантски Съюзъ. Докато презъ миналогодишнитѣ пропагандични седмици всички усилия на есперантиститѣ сж се насочвали къмъ вѣншната публика само съ цель за пропаганда, тази година, покрай главната цель на съидейницитѣ, предстои друга много поважна работа — да спасятъ Съюза!

Съидейници! Крепостѣта, отъ кждето ние насочвахме пропагандичнитѣ си атаки, трибуната, отъ която ние хвърляхме свѣтлината на есперанското слово, огнището, отъ кждето изкачаха искритѣ на просвѣта и знания—Съюзътъ на българскитѣ есперантисти е застрашенъ въ своето съществуване!

Ще допуснете ли да рухне сградата, изградена съ толкова много трудъ и жертви? Ще оставите ли да угасне огъня на есперантизма въ България? Ще оставите ли да умре хубавото есперантско дѣло точно въ момента, когато сте го възкачили толкова близо до върха на победитѣ?

Ние знаемеъ, че есперантиститѣ сж бедни хора. Много отъ тѣхъ сж безработни, много отъ тѣхъ живѣятъ мизерно, много отъ тѣхъ гладуватъ. Обаче, всрѣдъ тия времена на икономическа криза, мизерия и лишения, ще оставите ли да умре у васъ единственото скжпо, което вие притежавате, единственото ваше богатство — *вашия идеализъмъ?*

Нека си легнемеъ гладни една вечеръ, две вечери, три вечери, но — да спасимъ Съюза!

Нека ходимъ още единъ месецъ съ старитѣ скжсани обуца и дрехи, но — да спасимъ Съюза!

Това го изисква духътъ на бедния и мизерствувалъ Заменхофъ, който даде едно отъ найценнитѣ богатства за международния животъ на бждащето човѣчество!

Това налага честѣта на скромния безимененъ борецъ за по-щастливъ животъ на човѣчеството, който е давалъ и трѣбва да даде и последната си капка сила за общото дѣло!

И единъ день, когато сладката есперантска речъ прозвучи като песень по всички краища на земята, за добро и миръ на бждното човѣчество, вие ще знаете, че това велико дѣло е направено отъ васъ, бедни творци на щастие за иднитѣ поколения.

Съидейници!

Да спасимъ Съюза! — това да бжде нашиятъ девизъ презъ предстоящата зелена седмица.

Зах. Захариевъ.

La verda semajno

La ĉijara verda semajno havas grandan signifon por la estonto de la Bulgara Esperantista Asocio. Se dum la pasintjaraj propagandaj semajnoj ĉiuj penoj de la esperantistoj estis direktataj al la ekstera publiko nur kun celo de propagando, ĉi-tiun jaron, krom la ĉefa celo, al la samideanoj antaŭstaras multe pli grava afero — **savi la Asocion!**

Samideanoj! La kastelo, de kie ni direktadis niajn propagandajn atakojn, la tribuno, desur kiu ni ĵetadis la lumon de la Esperanta parolo, la fajrujo, el kiu elŝprucadis la fajreroj de klerigo kaj scioj — *la Asocio de la bulgaraj esperantistoj estas minacata pri sia ekzisto!*

Ĉu vi permesos ke ruiniĝu la konstruaĵo, konstruita per tiom multe de laboro kaj oferoj? Ĉu vi lasos estingiĝi la fajron de la esperantismo en Bulgario? Ĉu vi lasos la belan Esperanto-aferon morti ĝuste en la momento, kiam vi estas suprenigintaj ĝin tiom proksime al la pinto de la venkoj.

Ni scias, ke la esperantistoj estas malriĉaj homoj. Multaj el ili estas senlaboruloj multaj el ili vivas mizere, multaj el ili malsatas.

Tamen dum tiuj tempoj de ekonomia krizo, mizero kaj mankoj, ĉu vi lasos morti en vi la solan karan aĵon, kiun vi posedas, la solan vian riĉaĵon — **— vian idealismon?**

Ni kuŝiĝu malsataj unu vesperon, du vesperojn, tri vesperojn, sed

— ni savu la Asosion!

Ni iru ankoraŭ unu monaton per la malnovaj eluzitaj ŝuoj kaj vestoj, sed

— ni savu la Asocion!

Tion postulas la spirito de la malriĉa kaj mizerinta Zamenhof, kiu donis unu el la plej valoraj riĉaĵoj por la internacia vivo de la estonta homaro!

Tion trudas la honoro de la modesta sennoma batalanto por pli feliĉa vivo de la homaro, kiu batalanto donadis, kaj devas doni eĉ sian lastan guton da forto por la komuna afero!

Kaj unu tagon, kiam la dolĉa Esperanta parolo eksonos kiel kanto tra ĉiuj landoj de la tero por bono kaj paco de la estonta homaro, vi scios, ke tiu granda afero estas farita de vi, malriĉaj kreantoj de feliĉo por la venontaj generacioj.

Samideanoj!

Ni savu la Asocion! — tio estu nia devizo dum la autaŭstaranta verda semajno.

Zah. Zahariev.

Д-ръ Д. Гаврийски.

Поезията на Заменхофъ.

Лудвигъ Лазаръ Заменхофъ, великиятъ човѣкъ и авторъ на международния помагаленъ езикъ есперанто, ни е оставилъ множество оригинални и преводни съчинения, които за съжаление и до днесъ още не сж намѣрили своя конгенналенъ критикъ. Литературното наследство на Заменхофа е толкова ценно и толкова голѣмо, че никой до днесъ не се е решилъ да му направи една подробна оценка.

Единъ день тази оценка ще се наложи и тя ще намѣри своя майсторъ. Тогава преводачътъ на Библията, издигналъ се до висотата на единъ есперантски Мартинъ Лютеръ, писателътъ и поетътъ, който успѣ да проникне въ сѣкровениотъ художествени тайни на Шекспира, Гьоте, Шилера, Молиера, Гоголя, Хайне, Дикенса, Андерсена, Ожешко и др. и да предаде на есперанто тѣхнитъ безсмъртни творения, ще бжде поставенъ наредъ съ най-бележититъ работници въ областта на човѣшкото слово.

Моята задача тукъ не е и не може да бжде, да дамъ тази подробна оценка на Заменхофовото литературно наследство. Азъ ще се спра само на неговитъ шестъ малки официални стихотворения, които всички есперантисти сж чели съ голѣма радостъ.

„La espero“, „La vojo“, „Al la fratoj“, „Mia penso“, „No mia kor“ и „Preĝo sub la verda standardo“.

И шестътъ сгрѣватъ сърдцата съ единъ новъ и сладъкъ пламъкъ на истината и любовта. Тѣ сж въ връзка съ цѣлата творческа дейностъ на Заменхофа, еднакво увличагъ, еднакво задоволяватъ жаднитъ души, носягъ нови истини, откриватъ нови хоризонти, разрешаватъ важни проблеми на живота и мисълта. Заменхофъ пѣе за нѣща, които покоряватъ духа и съ това издигатъ поета до учителъ и водачъ. Въ тѣхъ се отразява цѣлокупния хармониченъ свѣтогледъ на възродителя на вътрешната идея, останалъ презъ цѣлия си животъ централна личностъ въ живота, въ литературата и въ борбитъ на есперантиститъ.

Тѣзи шестъ стихотворения стигатъ, за да кажемъ съ сигурностъ, че ако Заменхофъ бѣше работилъ не за международния езикъ, а за литературно творчество, той щѣше да ни остави много оригинални поетични произведения съ необикновена художествена цена. Но той схвана правилно своето призвание и намѣри смисъла на живота си другаде, т. е. не въ увеличаване броя на великитъ поети съ още единъ, а въ изграждането на едно дѣло, което можа да извърши само той.

Гръмъ и свѣтковици придружаватъ първитъ думи на „La Espero“:

En la mondon venis nova sento,
Tra la mondo iras forta voko . . .

Ново чувство е дошло въ свѣта, силенъ зовъ се чува по всички краища, понесенъ отъ лекокрылъ вѣтеръ. И това ново чувство не притегля всечовѣшкото семейство къмъ кръвожадни мечъ, а обещава на вѣчно воюващия свѣтъ света дружба. Мирни борци се събиратъ подъ свещения знакъ на надеждата и, чрезъ работата на надяващитъ се, тѣхното дѣло бързо расте. Между раздѣленитъ народи се издигатъ хилядогодишни твърдини, но тѣ, — непристѣпнитъ, ще бждатъ разбити отъ всемогъщата човѣшка любовъ. Върху една неутрална езикова основа, разбирайки се единъ другъ, народитъ ще образуватъ въ съгласие единъ грамаденъ семеенъ кръгъ. И ревностнитъ съидейници не ще се откажатъ отъ тази своя мирна и уморителна работа до тогава, докато хубавата мечта на човѣчеството за вѣчно блаженство не се осъществи.

Въ „La espero“ е цѣлиятъ Заменхофъ: моралистътъ, мечтателътъ, вѣрващиятъ, деецътъ, организаторътъ, работникътъ, пророкътъ, водачътъ. Въ него е въплътена свѣтлата вътрешна идея, която ви гледа мило и гали душата ви съ дивно хубава човѣшка усмивка.

„La vojo“ представя пжтя, по който вървятъ сдруженитъ борци, подали си ржка презъ всички зидове и прегради между тѣхъ. Тежъкъ амфибрахий вдига завесата и презъ тъменъ мракъ проблѣсва цельта, къмъ която тѣ смѣло отиватъ.

Tra densa mallumo briletas la celo,
Al kiu kuraĝe ni iras.
Simile al stelo en nokta ĉielo,
Al ni la direkton ĝi diras.
Kaj nin ne timigas la noktaj fantomoj,

Nek batoj de l'orto nek, mokoj de l'homoj,
Ĉar klara kaj rekta kaj tre difinita
Ĝi estas, la voj' elektita.

Направо вървятъ тѣ, смѣло и безъ да се отбиватъ отъ избрания пжть. И дребната капчица, удрайки непрестанно, пробива гранитната планина, та тѣ ли съ надежда, упоритостъ, търпение, крачка по крачка и следъ дългъ трудъ не ще постигнатъ славно цельта?!

Сѣятъ всички неуморно и мислятъ за бждещи дни. Стотини, хиляди семена пропадатъ, сѣячитъ пакъ не спиратъ. Съ подигравка имъ викатъ нѣкои да спратъ, но въ сърдцата имъ единъ гласъ отговаря:

„Ne ĉesu, ne ĉesu!
Obstine antaŭen! La nepoj vin benos,
Se vi pacienco eltenos“.

Когато дълга суша или неочаквани вѣтрове свалятъ увѣхналитъ листа, борцитъ благодарятъ на стихийтъ и, пречистени, придобиватъ нови, прѣсни сили. Не ще загине тѣхната храбра дружина, нито вѣтрове, нито засгой я плашатъ, упорито тя върви напредъ, изпитана окуражена, къмъ веднажъ отбелязаната цель.

Nur rekte, kuraĝe kaj ne flankiĝante
Ni iru la vojon celitan!
Eĉ guto malgranda, konstante frapante,
Traboras la monton granitan.
L'espero, l'obstino kaj la pacienco, —
Jen estas la signoj, per kies potenco
Ni paŝo post paŝo, post longa laboro,
Atingos la celon en gloro.

Вие сте слушали тропота и шума на пѣхотни полкове, кога се изтеглятъ на каменитъ настилки на улицитъ. Този шумъ и този тропотъ — и тази колосална енергия на борцитъ ви предочва „La vojo“.

Но хората на Заменхофа не сж нему подчинени войници, които дисциплината принуждава да мълчатъ и да не разсждаватъ. Неговитъ борци сж му сѣратници — братя, къмъ които той се обръща съ съветъ, да се държатъ здраво за светото дѣло и да се борятъ всѣкога за едно, обединени чрезъ една хубава надежда. Още цари ноцъ безъ луна, свѣтътъ продължава да спи, но скоро слънцето ще се издигне, за да освѣтлява, за да блести вѣчно.

Неуспѣхитъ не трѣбва да отчайватъ никого.

Dekon da fojoj vane perdiĝos
La voko via ridata,
La dekunua alradikiĝos
Kaj kreskos frukto benata.

Съ мека лирика ни облѣхва стихотворението „Al la fratoj“. Надалеко сме единъ отъ другъ — где сте, що правите, о мои мили братя? Вие въ градове и паланки и въ малки села, дали не ще отлети като лѣхъ цѣлиятъ ви куражъ?

Водите ли нашето дѣло успѣшно въ вашия край? Зовѣтъ ви дали не е вече замлъкналъ, а вие — загубили надежда, капнали отъ умора? Вашата работа върви ли безспирно, честно и надежно? Гори ли пламъкътъ въ вашето сърдце безъ да отслабва?

Но — не е сега време, нито мѣсто за съмнения и за меки чувствени излияния. Поетътъ се съвзема, идеята го окрилява наново, водачътъ говори съ вѣра:

Forte ni staru, brave laboru,
Kuraĝe, ho nia rondo!
Nia afero kresku kaj floru
Per ni en tuta la mondo!
Ni ĝin kondukos ne ripozante,
Kaj nin lacigos nenio;
Ni ĝin traportos, sankte jurante,
Tra l'tuta mondo de Dio!

Трудности, забавания не ще препрѣчатъ пжтя. Безъ непохвална боязнь дейцитъ ще направятъ всичко, що могатъ. Още при започване на дѣлото, цельта е въ далечината, но тѣ ще я постигнатъ съ могъществото на своята силна любовъ. Тѣ ще я постигнатъ съ могъществото на своята свещена ревностъ, съ търпение и чрезъ плодотворна работа. Славна е цельта, свето е дѣлото, заради това победата скоро ще дойде. Нека вдигнемъ гордо глави, свѣтътъ ще ни благослови радостно.

Tiam atendas nin rekompenco
La plej majesta kaj riĉa;
Nia laboro kaj pacienco
La mondon faros feliĉa!

Наистина, най-величествена и богата отплата ги очаква, — него и неговите братя-борци: трудът и търпението имъ ще направятъ свѣта честитъ, но —

No, mia kor', ne batu maltrankvile,
El mia brusto nun ne saltu for!
Jam teni min ne fovas mi facile:
Ho, mia kor'!

No, mia kor'! Post longa laborado
Ĉu mi ne venkos en decida hor'?
Sufiĉe! trankviliĝu de l' batado,
Ho, mia kor'!

Тежка е борбата, товарътъ е непоносимъ, силитѣ отпадатъ, неспокойно бие сърдцето и иска да изкочи изъ гърдитѣ. Поетътъ не може лесно да се владѣе, следъ продължителенъ трудъ той се съмнява, дали ще дочака решителния часъ на победата.

Тежки, тжжни въздушки, колебания . . .

Sufiĉe! trankviliĝu de l' batado,
Ho, mia kor'!

А тамъ нѣгде въ полето, далеко отъ свѣта, мила девица пѣе пѣсенъ за надежда, и гласътъ ѝ се носи изъ околността срѣдъ хубава лѣтна вегерь. Тя пѣе трогателно за единъ разбитъ животъ и пѣсенъта ѝ разгаря кървавата рана на поетовото сърдце. „Спишъ ли ти, човѣче, защо е тази твоя неподвижностъ? ха, вѣроятно споменъ отъ скжпото детство те измжчва?“

Що да отговори поетътъ? Да заведе плачливъ разговоръ съ току що върналата се отъ разходка презъ лѣтната вечеръ мома?

Mia penso kaj turmento
Kaj doloroj kaj espero!
Kiom de mi en silento
Al vi iris jam oferoj!

Какво то имахъ най-скжпо — младостъта — азъ го сложихъ плачейки, предъ олтаря на заповѣдващия дългъ! Огньове усѣщамъ въ себе си — и азъ искамъ да живѣя, а нѣщо вѣчно ме пропжжда, когато се събера съ весели хора...

Скрѣбна е душата на поета въ „Mia penso“. Тежи кръстътъ на живота, липсватъ сили за изпълнение на дълга. Но надеждата и въ този часъ не го оставя:

Se ne plaĉas al la sorto
Mia peno kaj laboro —
Venu tuj al mi la morto,
En espero — sen doloro!

Щомъ на сждбата не допадатъ неговитѣ старания и трудове, тогава нека дойде смъртъта. Той не ще скрѣби за живота, защото е употребилъ всички сили, за да постигне своитѣ хубави мечти . . .

Но — има нѣщо по-велико отъ живота и хората. Ако идеалитѣ не се почитатъ отъ тълпитѣ или сж непостижими за човѣка, тогава трѣбва да се обѣрнемъ съ молитва за помощъ къмъ могжщата безплътна тайна къмъ силата, която управлява свѣта, къмъ великия изворъ на любовъта и истината и на вѣчния животъ, къмъ онази, която всички особно си представятъ, но еднакво я чувствуватъ въ сърдцата си — къмъ онази, която твори и управлява.

И поетътъ почва да се моли подъ зеленния препорецъ не съ нѣкаква си националистическа вѣра, не съ догми на слѣпа ревностъ, които дѣлятъ човѣкъ отъ човѣкъ, народъ отъ народъ. Тамъ замлѣква и всѣки религиозенъ споръ и господаръ е само вѣрата на сърдцето. Съ нея, — у всички еднаква, най-истинска, безъ бойно насилие, заставатъ синоветѣ на цѣлото човѣчество предъ олтаря на всемогжщата сила, за да се молятъ sub la verda standardo: Ти си създала човѣчеството съвършено и хубаво, но то се е раздѣлило следствие на безсмисленитѣ свои работи. Жестоко се избиватъ народитѣ, братъ брата разкжсва като чакаль,

О, която и да си. Ти, тайна сила, чуй думитѣ на искрената молитва, върни мира на чедата на великото човѣчество! Заклеваме се, че ще работимъ, че ще се боримъ за обединение на човѣшкия родъ. Поддържай ни, сила, не ни оставяй да паднемъ, а ни помогни да премахнемъ всички прегради, — да победимъ. Благослови нашата работа, подкрепи старанията ни, че всѣкога да бждемъ смѣли срещу дивитѣ нападения. Ние държимъ твърде високо зеленото знаме, — символа на доброто и хубостъта. Тайната сила на свѣта ще ни благослови и ние ще постигнемъ целъта си.

Ni inter popoloj la murojn detruos,
Kaj ili ekkrakos kaj ili ekbruos
Kaj falos por ĉiam, kaj amo kaj vero
Ekregos sur tero

И ще дойде день, когато ще бждатъ разрушени преградитѣ между народитѣ, и любовъта и истината ще завладѣятъ свѣта.

Заменхофъ, който въ „Ho mia kor“ се измжчваше отъ съмнения, и въ „Mia penso“ и „Al la fratoj“ се чувствуваше уморенъ и отпадналъ, сега, въ „Preĝo sub la verda standardo“, се явява съ засилена вѣра въ дѣлото, силитѣ сж освежени, духътъ наново окриленъ и лети въ регионитѣ на вѣчната любовъ и хубостъ. Нѣма вече гръмоветѣ, нѣма дрѣзкия и предизвикателенъ езикъ на „La espero“, гдето се хвърляше ржкавица въ лицето на свѣта, нѣма и бойния маршъ на „La vojo“: тукъ Заменхофъ е вече старъ и изпитанъ воинъ, миналъ всички етапи на борбата, много видѣлъ и патилъ, много живѣлъ и страдалъ. Той сега е укрепилъ завинаги вѣрата въ светостъта и необходимостъта на своето велико дѣло.

Нѣма връщане назадъ. Враговетѣ сж се още много, но тѣ не могатъ увреди калѣнитѣ въ борбата съидейници, чийто брой всѣки день расте.

Има ги, съидейници, вече навсѣкаде по свѣта. Тѣ сж вѣрни, честни, преданни, готови за най-голѣми жертви. Само едно трѣбва още: една мощна организация, която да обедини всички, да създаде единство и система въ работата, да тури редъ въ души и сърдца. Много сж се събрали

Sur neŭtrala lingva fundamento,
Komprenante unu ia alian,

но стига ли това? Езикътъ е лесенъ, всѣки може да го научи, единъ день всички ще го знаятъ, за да се разбиратъ помежду си и да си уреждатъ по-лесно духовни и материали отношения. Има и единъ bela sonĝo de l' homaro, който трѣбва да се сбждне. Идеалътъ е, народитѣ да образуватъ

en konisento

Unu grandan rondon familian.

За това борбата още продължава и тя ще трае дотогава, докато всички хора не се почувствуватъ като идеални приятели и братя. Есперанто е най-хубавата рожба на тази вѣчна „interna ideo“, която Заменхофъ възприе отъ първенцитѣ на човѣчеството и за чието възплъщение въ живота той употребилъ всички свои дарби и сили.

Борбата продължава . . .

Поезията на Заменхофа, като всѣка поезия, е откровение на едно вдѣхновено велико сърдце, за което истината, доброто и хубостъта стоятъ по-високо отъ всичко друго на тази черна земя.

Моли се поетътъ:

No, kiu ajn estas Vi, forto mistera,
Aŭskultu la voĉon de l' preĝo sincera:
Redonu la pacon al la infanaro.
De l' granda homaro!

И вѣрва Заменхофъ, че всемогжщата Сила ще го подкрепи и благослови, но той не забравя и това, съ молитва и вѣра велики дѣла не се извършватъ, а само съ работа и борба:

Ni juris labori, ni juris batali
Por reunuigi l' homaron!

Ето защо всички трѣбва да се заловятъ на работа, защото още цари безлунна нощъ и свѣтътъ продължава да спи! —

Veku, ho veku, veku konstante,
Ne timu ridon, insulton!
Voku, ho voku, ripetadante,
Ĝis vi atingos aŭskulton!

София, 15. X. 26.

Не забравяйте фонда »SAVO DE LA ASOCIO«! Отъ него зависи бждашето на организацията. :: ::

Sopiro.

Al S-ro Ada

Ni sopiras mildan mondon,
ni sopiras varman vorton
kiel plaŭdo de la ondoj
ĉe l'patruja kara bordo.

Mole nia kor' fandiĝas
ĉe la rememoroj karaj
de la bela kaj feliĉa
tempo de la *verda* jaroj.

Ĉar la sun' de nia tago
kaj festeno ne subiros.

Ĉiam nia verda flago
nin al Esperanto tiros.

Ni sopiras la konkordon
de samideanoj-fratoj.
Marŝas ni al verda bordo
de l'esper' al ter' amata.

Asen Grigorov

Renkontigo

Mi vokas ŝin. Ŝi estas malproksime;
Malamoj, limoj, mejloj nin disigas.
Tra baroj trudaj korojn tamen ligas
La sent' intime.

Mi aŭdas ŝin. Rideto. Milda sono
De ŝia lip' orelojn nun atingas.
Jen ŝi! — ventet' rubandojn kvazaŭ svingas
Ĉe ŝia zono.

Mi kaptas ŝin; la manojn ambaŭmane:
(Ne kuru for! Ja ridas via ĝemo!
Rifuĝi kun alloga rifuzemo
Vi volas vane!)

Mi kisas ŝin... nur reva bild' ĝi estas,
Fantom', nebul' disiĝa, malapero...
Nur la parfumo dolĉa en aero
Memore restas.

Mi ploras... Ŝin mi do neniam havos?
Neniam mi ŝin tenos sur genuoj?
Nin dankoplenaj, ĝojaj larmofluoj
Neniam revos?

Mi amas ŝin! Ĉu amos nin la sorto?
Ĉu iam nin renkonti ĝi permesos?
Ĉu dum la viv' dis-esto nia ĉesos?
Aŭ nur ĉe morto?

Mi havos ŝin!! Trans nigra morta maro
Anim' animon trovos per la sento,
Kadavrojn dume portos en silento
La nigra ĉaro!

Ĉuvi Lovoslan

Blinda ampoeto,
kiu recevis dum tiu ĉi jaro en
la Floraj Ludoj en Katalunio
la unuan premion

Vortoj pri ni.

La konata verkisto kaj apostolo de la humanitarismo en Rumanujo, s-o Eugen Relgis, kiu ĉiuokaze apogis nian movadon ĉu per artikoloj en la gazetoj, ĉu per helpo en sferoj de li alireblaj, — kiu afable donis la permeson ke oni traduku liajn verkojn en Esperanto, kaj kies „Humanitarismaj Principoj“ baldaŭ aperos en nia lingvo, persone ĉeestis la rumanan jar-kongreson en Braŝov, kie li aportis al ni sian varman saluton per jenaj vortoj.

„Kiel literaturisto skribinta miajn verkojn en la lingvo rumana — la sola kiun mi, kiel multaj aliaj, ne pro ia selekto, sed dank' al nura hazardo, funde konas kaj regas — mi salutas antaŭ ĉio la junan literaturon esperantistan, kiu ne konsistas nur el tradukaĵoj, sed kiu estas rekta esprimo de la homaj sentoj kaj ideoj.

La lingvo Esperanto faris sian ekzamenon pri matureco kaj ĝin konfirmis ne nur la fakto ke ĝi povis traduki la verkojn de Shakespeare, de Goethe aŭ de Victor Hugo, ne nur la fakto ke ĝi provis pritrakti ankaŭ problemojn pri filozofio aŭ scienco pura, la ekzamenon pri matureco sukcesigis tiuj poetoj, romanverkistoj aŭ dramaturgoj, kiuj skribis siajn verkojn rekte en Esperanto. Ilia pensaro kaj iliaj sentoj estis redonataj en formoj, kiujn ni akceptas ne kiel artefaritaj kreaĵoj, sed kiel klara esprimo de nova literaturo komencanta konkuri la merititan lokon inter la universaj literaturoj.

La esperantistaj literaturistoj havas la malof-tan privilegion eviti la certe deformantan operacion de la tradukiĝo. Ili certigis al si — antaŭ siaj postuloj — meriton de antaŭirintoj. Ili lasis, komence de la XX-a jarcento, skribajn dokumentojn en lingvo vere universala per sia spirito kaj sia destino.

Kiuj ajn estos la bataloj por la suprematio inter la diversaj internaciaj lingvoj, ŝajnas al ni ke la venko estas de nun certigita al la Esperanta lingvo. Ne nur ĉar Esperanto havas multnombrajn organizaĵojn, centojn da gazetoj kaj revuoj, bibliotekojn kun libroj diversspecaj — ne nur ĉar Esperanton legas kaj parolas milionoj da homoj el ĉiuj mondpartoj: la per nombra sukceso fariĝus iluzia, se la lingvo Esperanto (konsiderata de iuj ironiuloj kiel lingvo sen gramatiko) estus fiksiĝinta de la komenco en formoj definitivaj. La merito de Zamenhof konsiderinde pligrandiĝis pro tio, ke li komprenis ke lingvo ne povas ekzisti se ĝi ne estas viva organismo. Lingvo ne povas havi antaŭe difinitajn kadrojn, ĝi ŝtoniĝus, kiel ekzemple la latina lingvo — ĝi estus seka, nepraktika.

Zamenhof ne monopolis la rajtojn pri absoluta patreco, sed li transdonis al la Esperantista Akademio (funkcianta en Parizo) la taskon konservi al la lingvo Esperanto la sukcon de la vivo, ĝin rikigante senĉese kaj donante al ĝi tiun flekseblecon, tiun naturan viglecon, kiun havas la kulturaj lingvoj. Tio estas garantio, ke ankaŭ Esperanto kaj ankaŭ ĝia literaturo havas brilan estontecon.

Tial ni, verkistoj uzantaj nacian lingvon, sentas nin solidaraj kun la Esperantaj verkistoj. Solidareco pli ol profesia. Ni restas konvinkitaj, ke finfine alvenos la tempo, kiam la literaturistoj skribantaj rekte en Esperanto estos en la unua vico de la universala atento, — kaj ke la verkisto franca, angla, germana, hinda aŭ rumana, kiu estos tradukata en Esperanto, vidos en tio plej altan honorigon kaj solenan prezentiĝon antaŭ areopago solena.

Eugen Relgis.

Trafa komparaĵo.

La konata samideano Insbrüker reprezentis la Holandan registaron je la XVIII-a. Samtempe li interplektis spritan historieton, kiun li rakontis proksimume jenmaniere

Vojaĝinte al Edinburg je la stacio Darlington (Darlington) en norda Anglio li vidis la lokomotivon de la unua vagonaro, ekspoziciita kiel monumento. Ĝi ekfunkciis antaŭ 101 jaroj (21-9-1825) inter la menciita urbo kaj Stokton (Stockton je distanco de 38 mejloj).

Ĝooĝ Stifensen (la esperantigita George Steveson!) longe penadis precipe por la konstruo de tiu-ĉi lokomotivo kaj kombino kun reloj sur glata vojo. Unu el la personoj, kiuj plej fervore malkuraĝigis lin, estis lia patrino. Ŝi ofte diris pri lia maŝino: „Ĝooĝ, ĝi neniam marŝos“ (George, it will never go). Tamen Ĝooĝ ne malesperis kaj obstinis ĝis la fina sukceso. Kiam ĉio estis preta por la solena provo, li enmaŝinigis sian patrinon por konvinki ŝin. Sed la nekredulino ankaŭ tion ripetis: „Ĝooĝ, ĝi ne marŝos“. La filo kun certa gesto malfermis la vaporon, ĝi siblante ekmovigis la maŝinon kaj la lasta ektrenis la vagonojn. Komence la vagonaro rulis malrapide, sed iom post iom ĝia rapideco kreskis, la bruado fariĝis surdiga kaj la skuado timiga. Tiam la teruriginta skeptikolino ekkriis en malespero: „Ĝooĝ, sed ĝi neniam haltos!“ (George, it will never stop).

La Stifenseia patrino ne estis tiutempe la unika nekredulino. Tiel kondukis la plejmulto de la homoj. Tamen, hodiaŭ la fervojoj atingis milojn da kilometroj¹, sur kiuj rulas perfektaj lokomotivoj kaj vagonoj. Evidenta estas la venko de la vagonaro kaj ĝia senhalta progreso.²

Same, estis tempo, kompare konkludis s-o Insbrüker, kiam la mondo kriis ankaŭ pri Esperanto: „Ĝi neniam marŝos“. Sed venis ja tempo, kiam evidentijas, ke ĝi neniam haltos.

Efektive la kongresanoj, kiuj vidis sin tiom multenombraj (960) el la tuta mondo (34 landoj), malgraŭ la multekosteco kaj la malproksimeco de Skotlando, kiuj aŭdis pri esp. konkeroj ĉieaj, kiuj babilis kun infanoj multenombraj, lernintaj la „artefaritan“ lingvon kiel gepatran, kiuj aŭdis la seriozajn prelegojn de la somera esp. universitato, kies okuloj estis agrable surprizitaj de la esperante eldonita biblio, kiuj ĝuis la vere fratecan atmosferon dumkongresan, ili, la kongresaj pilgrimantoj klare vidis, ke Esperanto neniam haltos.

O vi skeptikuloj, kiom multe vi bedaŭrus, se vi povus scii, de kiom multenombraj puraj ĝojoj vi senigas vin, negliĝante Esperanton.

Parizo, 11-9-26,

Agro

¹) Pasintan jaron la fervoja reto atingis 1,200,000 klm. (R, tr.)

²) Tiu-ĉi progreso estas aparte demonstracie konstatebla por la vizitantoj de la vagonara cambrego de la Londona scienco muzeo. Tie estas kolektitaj specimenoj de modeloj de la evoluo fervojtransporta. La unuaj maŝinoj kaj vagonoj estas per sia primitiveco vere amuzaj, kompare ekzemple kun la komplikaj elektro-lokomotivoj de Svisio aŭ kun la komfortaj vagonoj sur la fervojo Bengale — Napur (R de la rakontanto).

И най-малката сума, дадена въ критиченъ моментъ е голѣма подкрепа.

Езикови бележки.

Есперанто е езикъ правиленъ и съ сравнително малъкъ брой елементи, отъ чието съчетание, обаче, се получаватъ неизброими възможности за изразъ.

Да се изучатъ елементитъ на езика — граматическитъ окончания, наставкитъ, представкитъ и кореннитъ думи — това не е трудно и то се постига бърже отъ всѣки есперантистъ.

Употрѣбата на тия елементи, приложението имъ, за да се изкаже мисълъ — това е съществената работа, въ която вече ще се проявятъ отдѣлни есперантисти, които владѣятъ и употрѣбятъ езика по-добре или по-лошо.

Граница на усъвършенствуване въ това отношение нѣма. Постижимитъ възможности за изказъ сж, както вече споменахме, безкрайни. Езикъ се учи, докато човѣкъ е живъ. Това се отнася и за матерния езикъ, и за всѣки чуждъ езикъ, и за Есперанто.

Лекотата, съ която се заучватъ елементитъ на Есперанто, кара мнозина есперантисти да гледатъ леко и на втората частъ отъ ученето и да занемаряватъ усъвършенствуването си въ езика. Съ усвояването на основнитъ елементи тия есперантисти смѣтатъ, че всичко вече е свършено, и започватъ да употрѣбятъ тия елементи и да съставятъ отъ тѣхъ изрази по ичина на собствения си матеренъ езикъ, безъ да държатъ смѣтка, че една постройка на изречение въ матерния езикъ може да не бжде логична и че, ако се преведе едно таква изречение отъ тоя езикъ на кой и да е другъ езикъ дума по дума, ще се получи безсмислица.

Знае се, че въ днешнитъ национални езици сжществуватъ голѣмъ брой *нелогични изрази*, явили се въ езика при разни случаи, добили вече гражданственостъ и широко употрѣбавани, които отдавна не правятъ впечатление съ своята нелогичностъ и сж станали съвсемъ обикновени. Такива изрази въ езицитъ носятъ общото име *идиотизми*, а специално споредъ езика, въ който се употрѣбятъ, имаме: галицизми (френскитъ идиотизми), германизми (немскитъ идиотизми) и пр.

Когато употрѣбяваме чуждъ езикъ, трѣбва да се пазимъ тъкмо отъ това — да не се повлияемъ отъ идиотизмитъ на нашия матеренъ езикъ и да не създадемъ невъзможни за разбирање изрази въ чуждия езикъ. Когато говоримъ или пишемъ по Есперанто, трѣбва винаги да помнимъ, че чужденци, които не знаятъ български, ще трѣбва да разбератъ нашитъ думи, и да мислимъ, като какво би разбралъ единъ чужденецъ отъ това, което сме казали или написали.

Въ всички учебници по Есперанто, а особено въ Есперантския Синтаксисъ на З. Захариевъ, се обръща внимание на тия нѣща, които могатъ да подведатъ единъ есперантистъ къмъ неправилна и лоша употрѣба на езика. При все това единъ голѣмъ брой български есперантисти не могатъ да се освободятъ още отъ силното влияние на българизмитъ и есперантскитъ имъ стилъ не е добъръ. Тѣ знаятъ езика, употрѣбятъ го, разбиратъ се съ другитъ есперантисти за обикновени нѣща, но има нѣщо въ тѣхното говорене или писане, което не е красиво, не е правилно и дразни усѣта къмъ добъръ изказъ у слушателя.

Отъ голѣма полза за такива есперантисти е, да препочитатъ есперантскитѣ учебници, особено Синтаксиса, и да се позамислятъ и вдълбочаватъ въ ония подробности, които при ученето на езика сж минали набърже, като нѣщо по-маловажно и второстепенно.

За да привлечаме вниманието на българскитѣ есперантисти къмъ тия неправилни изрази, отъ които тѣ трѣбва да се отгърватъ и да се пазятъ, въ тоя отдѣлъ на списанието ще посочваме нѣкои такива погрѣшни изрази и ще указваме, какъ е правилно да се изкаже исканата мисль.

Често ще се чуе отъ български есперантистъ такъвъ изразъ: „Mi pensas ni kolekti unue monon....“

Чужденецъ мжно може да схване ясна мисль въ тая конструкция. Който знае български, щомъ преведе дума по дума изречението, ще получи наистина едно правилно българско изречение: „Мисля да съберемъ първо пари...“

Но въ случая ние просто сме копирали точно българското изречение, безъ огледъ на особеноститѣ на отдѣлнитѣ части на речта. Получениятъ изразъ на Есперанто е невъзможенъ и дращи ухото на всѣки добъръ есперантистъ.

Неопредѣленото наклонение (infinitivo) не може да се свързва съ лично мѣстоимение: ni kolekti; то винаги допълня мисльта на другъ глаголъ, чийто подлогъ обикновено е и подлогъ на инфинитива, затова и нѣма нужда отъ лично мѣстоимение предъ него. Въ случая, обаче, подлогътъ на първия глаголъ е единъ (mi), на втория — другъ (ni).

На второ мѣсто значението на глагола „pensi“ не се покрива напълно съ значението на българския глаголъ „мисля“, който се употребява често и съ значение „възнамѣрявамъ“ (мисля да отида = *имамъ намѣрение* да отида; въ случая „мисля“ съвсемъ не означава, че се извършва мислителенъ процесъ; значението на тая дума тукъ е различно отъ значението ѝ напр. въ израза: „отъ дълго време мисля за това“).

Българскиятъ изразъ „мисля да съберемъ най-напредъ пари“ ще се преведе най-добре на Есперанто така:

„Mi pensas, ke ni devas kolekti unue monon“.

„Mi pensas, ke estos bone, se ni kolektos unue monon“.

„Mi opinias, ke ni devas . . . и пр.“

„Mi opinias, ke estos bone . . . и пр.“

„Mi opinias, ke ni kolektu unue monon“.

Когато отъ два глагола единиятъ е свързанъ съ другия за да допълни мисльта му, обаче подлогътъ не е единъ и сжщъ за двата, тогава *не употребяваме* инфинитивъ, за да ги свържемъ, а конструкцията „ке + повелително наклонение“.

„Предлагамъ да се разходимъ малко“.

Това мнозина ще се излъжатъ да преведатъ буквално: „Mi proponas ni promeni iom“. Правилно е: „Mi proponas, ke ni promeni iom“

„Искате ли да четемъ?“ — Неправилно е: „Ĉu vi deziras ni legi?“, а трѣбва да се каже: „Ĉu vi deziras, ke ni legu?“

Преценете, правилни ли сж следнитѣ изрази, и, ако не ги намирате за правилни, намѣрете правилния изразъ вмѣсто тѣхъ:

„En nia urbo havas multajn esperantistojn“.

„Mi estas al la opinio, ke . . .“

„Diru min unu vorton“.

„Sendu min la gazeton“.

„La domo al lia patro estas tre granda“.

Въ следнитѣ броеве ще се спремъ на тия и други изрази. Не е зле, всѣки отъ читателитѣ, който иска да получи обяснения по нѣкой подобенъ въпросъ, да се обръща къмъ редакцията. Въпроситѣ, които могатъ да представляватъ по-широкъ интересъ, ще се разглеждатъ въ тоя отдѣлъ.

Ada.

La parlamento de Bulgario „N rodno Sâbranie“. La bulgara ŝtato estas konstitucia reĝlando; en la parlamento kunsidas 273 deputitoj.

Antaŭ la konstruaĵo de la parlamento estas la monumento de „Car Osvoboditel“ — signo de la dankemo de la bulgara popolo al la rusa caro Aleksandro II, kiu per la milito en 1877-78 liberigis la bulgaran nacion el turka jugo, daŭrinta kvincent jarojn.

Следъ конгреса.

Предъ менъ е последния брой отъ VIII-та година на „Б. Е.“, издаденъ може би, благодарение само на голѣмитѣ усилия и благородната амбиция на ония, които сж се нагърбили да спасятъ съюза отъ пълното му проваляне. По чия вина е дошълъ съюза до това плачевно състояние ще разберемъ на идния конгресъ, ако смогнемъ да се закрепимъ до тогава. Но отъ уводната статия едно е ясно: — ако нѣкога сж били нуждни усилия за създаване на това благородно дѣло, днесъ сж вече нуждни удвоени такива за запазването му отъ гибелта, която го очаква. И едно е несъмнено: само усилията на всички есперантисти ще могатъ да го спасятъ — отдѣлни личности не ще смогнатъ да постигнатъ това, та дори и съ най-голѣмото желание да го постигнатъ. Ясно се изтъква, че бавно, но сигурно съюза замира, — преустановили сж сжществуването си 25 колективни члена — групи — естествено индивидуалнитѣ членове сж чувствително намалѣли, защото въ нашия съюзъ нѣмаме индивидуалното членуване, практикувано отъ други нѣкои съюзи. Обратенъ ходъ иматъ дълговетъ на

съюза — увеличават се безъ да има постъпления за тѣхното погашение. И когато се направи едно съотношение между дългове отъ една страна и постъпления отъ друга, съотношение между предишнитѣ и сегашни членове, ще изпъкне ясно въ съзнанието на всѣкиго, що представлява въ настоящия моментъ съюзътъ ни.

На друго време това положение би могло да се използва отъ младежитѣ—есперантисти, за да се доказва, че младежитѣ могатъ и вършатъ повече — че въобще младежътъ, окрилена и тласкана отъ своя творчески жаръ, е способна да извърши много повече, отколкото ония, които сж вече „улегнали“. Но сега? Може ли да се стори това? Могатъ ли младежитѣ да кажатъ — не само на думи — но дѣломъ да докажатъ, че сж сторили нѣщо повече? Решително ще кажемъ не! Непоказа ли тѣхниятъ конгресъ — преименуванъ въ III-та конференция — че упадѣка, резултатъ на редица условия, е обхваналъ и тѣхъ? И дали на предстоящия имъ конгресъ, който временния централенъ комитетъ сега съ крайни усилия ще трѣбва да подготвя, не ще се яви предложение за „закриване“ на съюза? Това близкото бждеще сжщо ще ни покаже.

Но ако тепърва близкото бждеще ще ни показва тѣзи нѣща, печалното настояще ни показва вече: — материалното положение и на двата съюза, та дори, ако мога така да се изразя, и моралното, е въ печално състояние. И това печално настояще налага на всѣки да се замисли по-сериозно, и ако все още му е мило това дѣло да направи каквото може за него. А всѣки би могълъ да направи несравнимо повече, отколкото самъ предполага. Но затова може и другъ пътъ да се говори. Друга е мисълта ми сега.

Сегашното положение е таково, че сжществуването на двата съюза не е наложително. Нѣкогакогато движението е било засилено, сжществува, нето на младежкия съюзъ е имало своето право. Но днесъ така ли е? Нужно ли е да се пилѣятъ и безъ това малкото сили на две страни? Не ще ли се излѣзе на по-добъръ край, ако се сплотятъ силитѣ за дружна работа? Нека се погледне потрезво на този въпросъ и всѣки си даде отговора.

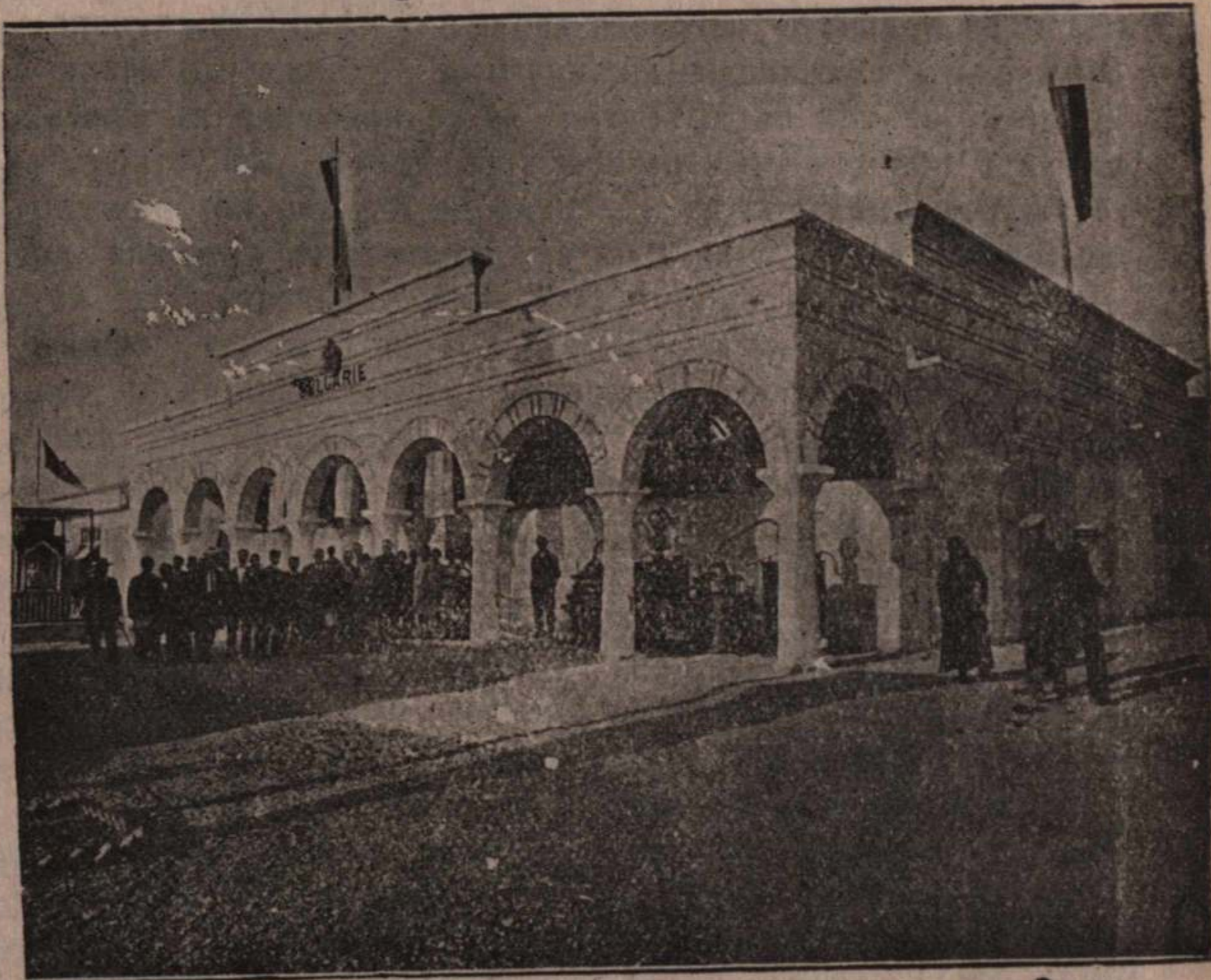
Типовиятъ уставъ на Б. Е. С. самъ по себе си разрешава въпроса съ учащитѣ. Този уставъ не изключва членуването на ученицитѣ къмъ съюза. На менъ се иска да вървамъ, че въ редоветѣ си ще приеме всички ония младежи, у които все още не е изгаснало желанието да работятъ за победата и тържеството на зелената звезда. Остава този въпросъ да се разреши отъ предстоящия конгресъ на младежитѣ, но преди всичко: да се погледне на него съ нуждната сериозностъ, а не съ младежко увлечение. И когато се схване добре това предложение и се разбере, че то се прави само заради спасението на движението въ нашата страна, то не трѣбва да бжде отхвърлено. Младежитѣ не трѣбва да се боятъ отъ „претопяване“. Тѣхното сжществуване, когато истинската нужда го изиска, винаги може да стане фактъ. Но сега тѣ ще трѣбва да съзнаятъ, че двоенъ ще бжде резултатъ отъ усилията, които се правятъ за спасение на есперантското движение, ако се работи дружно и сплотено. Рано е още да се предсказва за резултатитѣ, които ще даде това сплотяване. Станало фактъ —

тогава ще можемъ да преценяваме и чувствуваме неговото значение. Все пакъ азъ искамъ да вървамъ, че още въ самото начало то ще даде своитѣ благоприятни плодове.

И накрай, макаръ и двата съюза да сж разслабени доста много, поради нехайството на самитѣ есперантисти, макаръ и да се чувствува, че тѣ сж значително отишли назадъ, когато се подемемъ и работимъ съ истинско желание за спасение на движението — то може да дойде. Хората, на чието знаме се развява надеждата, които сж сѣячитѣ на тази надежда въ свѣта, могатъ и ще трѣбва да работятъ безъ отчайване. Ако едни съ своето нехайство сж станали причина за провалянето, другитѣ съ своята творческа мощъ ще трѣбва да заздравятъ дѣлото: — само така ще оправдаятъ името, което носятъ — хора на голѣмата надежда и вѣра въ бждещето.

Сливенъ.

Драго Керела.

Lastatempe la komercaj rilatoj inter la bulgara kaj la greka landoj rimarkinde plifortiĝas. Tio kaŭzas ankaŭ pli grandan interproksimiĝon inter la intelektaj gvidantoj de la du popoloj, esprimita en reciprokaj vizitoj de grekaj kaj de bulgaraj ĵurnalistoj.

Bulgario partoprenis en la internacia specimena foiro en Saloniko dum septembro ĉi-jare. Nia foografaĵo prezentas la bulgaran pavilionon en la foiro, konstruitan en la stilo de la malnovaj bulgaraj monaĥejoj (la kolonoj).

И най-бедниятъ есперантистъ може да даде поне десетъ лева за фонда „Спасение на Съюза“. Покажете на дѣло, че ви е скъпо есперантското движение!

М. Аджаровъ.

Есперанто въ науката.

(Продължение отъ бр. 1, год. IX).

Ние стигаме най-после до въпроса, дали въобще тази проблема е разрешима чрезъ въвеждане за помагаленъ нѣкой националенъ езикъ, още повече, че единъ такъвъ изборъ би далъ на съответния народъ множество преимущества предъ другитѣ, които не биха се съгласили да отстъпятъ на него въ ущръбъ на своитѣ интереси. Но и самиятъ народъ, чийто езикъ биха избрали, едва ли би ималъ полза отъ това, защото свѣтътъ би почналъ да бѣбри на неговия езикъ и така да го обезобрази, че да стане неразбираемъ за своитѣ. Може би единъ могъщъ езикъ, като английския, би могълъ полесно да се противопостави на външното разпадане, но и това не би продължило за дълго. Употрѣбяванъ отъ хора на различни народи, той би изгубилъ това, което е характерно за народитѣ на Англия и Съединенитѣ Щати, и би трѣбвало да се преобрази така, че да изразява поне схематически всичко, което е нужно за международнитѣ отношения, като и чужденцитѣ биха имали право да подемятъ неговата еволюция. Ако международенъ езикъ е възможенъ, винаги се дохожда до заключението, че той би трѣбвало да се превърне въ езикъ, какъвто обичатъ да изразяватъ съ името „изкуственъ“.

Ако опитътъ да се даде на единъ исторически еволюиращъ езикъ ролята на международенъ довежда до неговото по-нататъшно „изкуствено“ развитие, то каква смисълъ има да се употрѣби макаръ и като основа езикъ, който е принадлежностъ на единъ народъ и съответствува на характера и начина на мислене на този народъ? Не е ли по-разумно да се излѣзе отъ такава основа, където условията за собствена еволюция на интернационалния езикъ ще могатъ да се използватъ безъ ограниченията на наследенитѣ обичаи, като националнитѣ езици останатъ свещена собственостъ на отдѣлнитѣ народи и продължаватъ да бждатъ срѣдства за езиково изкуство и поезия и въ ежедневиия животъ на народитѣ?

До сега е имало множество опити за създаванъ на изкуственъ езикъ. Фактически, обаче, напълно завършени проекти е имало само два: Шлайеровия Волапюкъ и Заменхофия Есперанто. Волапюкъ се оказа въ края на краищата нежизнеспособенъ и умрѣ, замѣстенъ отъ Есперанто, който днесъ е единственъ „изкуственъ“ езикъ, който живѣе. Есперанто постепенно проникна въ всички кѣтчета на човѣшката дейностъ. Научната дейностъ сѣщо не остана незасегната и почнаха да излизатъ чисто научни съчинения и на есперанто. Мнозина оспорваха, оспорватъ го и сега нѣкои останали назадъ глави, че той не билъ годенъ за научни работи, понеже въ речника му нѣмало думитѣ, които се употрѣбявали въ разнитѣ науки, а даватъ и други сѣщо така несъстоятелни дребни възражения. Ако се държи смѣтка за недостигащитѣ думи, то съ сѣщото право (ако не и съ по-големо) можемъ да кажемъ, че и българския езикъ не е годенъ за наука.

Всѣка наука има цѣлъ речникъ отъ думи, които изразяватъ нейнитѣ специални понятия; тѣзи думи съставляватъ нейната терминология. Да вземемъ за примѣръ нѣкой учебникъ по математика — въ него ние виждаме множество думи, които срѣщаме само въ математиката: уравнение, логаритъмъ, синусъ, косинусъ, функция, интегралъ и пр и пр. Сборътъ отъ тѣзи думи съставлява терминология на математиката. Подобна терминология има всѣка една наука и се познава въ пълнотата си само отъ специалисти. Не е чудно, защо тѣзи думи не сж занимавали автора на есперанто — той дори не е могълъ

да стори това. И въ речницитѣ на другитѣ езици нѣма да срещнете специалнитѣ термини — за тѣхъ има специални, често пѣти много по-обемисти отъ обикновенитѣ. Никой най-после и не мисли, че съ материалътъ, даденъ отъ Заменхофъ, може да се пишатъ научни съчинения — за тѣхъ е нужно създаването на специална терминология. Главната ми целъ е да дамъ, какво е направено въ това отношение и какви научни работи сж излѣзли до сега. За съставяне на терминологически речници се грижи специална секция при есперантската академия, наречена секция за научни и технически речници. Тя се подпомага отъ Internacia Scienco Asocio, за което ще кажа нѣщо по-после. Сега работата е добре организирана и върви съ усиленъ темпъ. Нека прегледаме, какво именно е извършено:

Астрономия. Има вече публикувани части въ *Provo de marista terminaro*. Има направенъ списъкъ на всички термини на нѣколко езика, а есперантскитѣ думи не сж избрани още за всички.

Математика. Публикуванъ е „*Matematika terminaro*“ на Bricard, въ останалото работата е въ сѣщото състояние, както при астрономията. Въ подобно състояние е и механиката.

Химическата терминология е вече отдавна завършена и публикувана. Дължи се, може би, на това, че химическата терминология въобще е най-прецизно разработена.

Общата физика и геофизиката сж въ приблизително сѣщото състояние като математиката. Нѣкои части има вече завършени и публикувани въ *Scienco Gazeto*.

На привършване сж нѣколко по-малки работи: за собственитѣ и географически имена, *Enketo pri kelkaj punktoj de la scienco lingvo* (публикувано въ *Scienco Gazeto*) и *Pri la teknikaj vortoj de la Fundamento*.

Представени сж на академията въ последно време речникъ за постройка на мостове и другъ за апаратитѣ за електрическо освѣтление, звънци, телефонирание и телеграфирание.

Има статии за терминологията въ медицината, инженерството, ботаниката, бѣше приготвена една статия за ентомологическата терминология, но остана неотпечатана, но тѣ не представляватъ систематиченъ трудъ — тѣ сж повече приноси, суровъ материалъ. Съ тѣхъ нѣмамъ пълна възможностъ да се занимавамъ, понеже нѣкои отъ тѣхъ липсватъ. Работата по съставяне на речници е вече доста добре организирана и днесъ се работи по терминологията и номенклатурата въ следнитѣ области на науката и техниката: медицина, геология, зоология, стѣкларско производство, машини за шевъ, метална индустрия, желѣзници, телефони, телеграфи, безжиченъ телефонъ и телеграфъ, на музикални инструменти.

Пълненъ списъкъ на всички работи по този въпросъ е помѣстенъ въ „*Scienco bulteno*“ № 2 отъ 1925 год.

Въпрѣки недостатъчната терминология, на есперанто сж излѣзли вече доста научни трудове било специални, било популярни. Излизали сж и научни есперантски списания: *Internacia scienco revuo* (1904—1911), *Scienco gazeto* (1912—1914) като продължение на първото. Войната тури край на излизането му. Презъ 1922 почна да излиза, но само за кратко време, *Internacia scienco revuo* като продължение на първото. За жалостъ, не продължи излизането си. Въ тѣзи списания се печатаха много хубави популярни статии. Сега популярни статии се срещатъ въ „*Esperanto*“, често дава много прегледни статии *Heroldo de Esperanto*.

Въ нѣкои есперантски списания се срещатъ описания на етнографически особености и за археологически рѣдкости на нѣкой народи. Въ това отношение изглежда, че рекордъ държи „*Hispana esperantisto*“. (Следва).

Trafa komparaĵo.

La konata samideano Insbrüker reprezentis la Holandan registaron je la XVIII-a. Samtempe li interplektis spritan historieton, kiun li rakontis proksimume jenmaniere

Vojaĝinte al Edinburg je la stacio Darlington (Darlington) en norda Anglio li vidis la lokomotivon de la unua vagonaro, ekspoziciita kiel monumento. Ĝi ekfunkciis antaŭ 101 jaroj (21-9-1825) inter la menciita urbo kaj Stokton (Stockton je distanco de 38 mejloj).

Ĝooĝ Stifensen (la esperantigita George Steveson!) longe penadis precipe por la konstruo de tiu-ĉi lokomotivo kaj kombino kun reloj sur glata vojo. Unu el la personoj, kiuj plej fervore malkuraĝigis lin, estis lia patrino. Ŝi ofte diris pri lia maŝino: „Ĝooĝ, ĝi neniam marŝos“ (George, il will never go). Tamen Ĝooĝ ne malesperis kaj obstinis ĝis la fina sukceso. Kiam ĉio estis preta por la solena provo, li enmaŝinigis sian patrinon por konvinki ŝin. Sed la nekredulino ankaŭ tion ripetis: „Ĝooĝ, ĝi ne marŝos“. La filo kun certa gesto malfermis la vaporon, ĝi siblante ekmovigis la maŝinon kaj la lasta ektrenis la vagonojn. Komence la vagonaro rulis malrapide, sed iom post iom ĝia rapideco kreskis, la bruado fariĝis surdiga kaj la skuado timiga. Tiam la teruriginta skeptikulino ekkriis en malespero: „Ĝooĝ, sed ĝi neniam haltos!“ (George, il will never stop).

La Stifensena patrino ne estis tiutempe la unika nekredulino. Tiel kondukis la plejmulto de la homoj. Tamen, hodiaŭ la fervojoj atingis milojn da kilometroj¹, sur kiuj rulas perfektaj lokomotivoj kaj vagonoj. Evidenta estas la venko de la vagonaro kaj ĝia senhalta progreso.²

Same, estis tempo, kompare konkludis s-o Insbrüker, kiam la mondo kriis ankaŭ pri Esperanto: „Ĝi neniam marŝos“. Sed venis ja tempo, kiam evidentiĝas, ke ĝi neniam haltos.

Efektive la kongresanoj, kiuj vidis sin tiom multenombraj (960) el la tuta mondo (34 landoj), malgraŭ la multekosteco kaj la malproksimeco de Skotlando, kiuj aŭdis pri esp. konkeroj ĉieaj, kiuj babilis kun infanoj multenombraj, lernintaj la „artefaritan“ lingvon kiel gepatran, kiuj aŭdis la seriozajn prelegojn de la somera esp. universitato, kies okuloj estis agrable surprizitaj de la esperante eldonita biblio, kiuj ĝuis la vere fratecan atmosferon dumkongresan, ili, la kongresaj pilgrimantoj klare vidis, ke Esperanto neniam haltos.

O vi skeptikuloj, kiom multe vi bedaŭrus, se vi povus scii, de kiom multenombraj puraj ĝojoj vi senigas vin, negliĝante Esperanton.

Parizo, 11-9-26,

Agro

¹) Pasintan jaron la fervoja reto atingis 1,200,000 klm. (R, tr.)

²) Tiu-ĉi progreso estas aparte demonstracie konstatebla por la vizitantoj de la vagonara cambrego de la Londona Scienca muzeo. Tie estas kolektitaj specimenoj de modeloj de la evoluo fervojtransporta. La unuaj maŝinoj kaj vagonoj estas per sia primitiveco vere amuzaj, kompare ekzemple kun la komplikaj elektro-lokomotivoj de Svisio aŭ kun la komfortaj vagonoj sur la fervojo Bengale — Napur (R de la rakontanto).

И най-малката сума, дадена въ критичен моментъ е голѣма подкрепа.

Езикови бележки.

Есперанто е езикъ правиленъ и съ сравнително малъкъ брой елементи, отъ чието съчетание, обаче, се получаватъ неизброими възможности за изразъ.

Да се изучатъ елементитъ на езика — граматическитъ окончания, наставкитъ, представкитъ и кореннитъ думи — това не е трудно и то се постига бърже отъ всѣки есперантистъ.

Употрѣбата на тия елементи, приложението имъ, за да се изкаже мисълъ — това е сжществената работа, въ която вече ще се проявятъ отдѣлни есперантисти, които владѣятъ и употрѣбаватъ езика по-добре или по-лошо.

Граница на усъвършенствуване въ това отношение нѣма. Постижимитъ възможности за изказъ сж, както вече споменахме, безкрайни. Езикъ се учи, докато човѣкъ е живъ. Това се отнася и за матерния езикъ, и за всѣки чуждъ езикъ, и за Есперанто.

Лекотата, съ която се заучватъ елементитъ на Есперанто, кара мнозина есперантисти да гледатъ леко и навтората частъ отъ ученето и да занемаряватъ усъвършенствуването си въ езика. Съ усвояването на основнитъ елементи тия есперантисти смѣтатъ, че всичко вече е свършено, и започватъ да употрѣбаватъ тия елементи и да съставятъ отъ тѣхъ изрази по начина на собствения си матеренъ езикъ, безъ да държатъ смѣтка, че една постройка на изречение въ матерния езикъ може да не бжде логична и че, ако се преведе едно такова изречение отъ тоя езикъ на кой и да е другъ езикъ дума по дума, ще се получи безсмислица.

Знае се, че въ днешнитъ национални езици сжществуватъ голѣмъ брой *нелогични изрази*, явили се въ езика при разни случаи, добили вече гражданственостъ и широко употрѣбавани, които отдавна не правятъ впечатление съ своята нелогичностъ и сж станали съвсемъ обикновени. Такива изрази въ езицитъ носятъ общото име *идиотизми*, а специално споредъ езика, въ който се употрѣбаватъ, имаме: галицизми (френскитъ идиотизми), германизми (немскитъ идиотизми) и пр.

Когато употрѣбаваме чуждъ езикъ, трѣбва да се пазимъ тѣкмо отъ това — да не се повлияемъ отъ идиотизмитъ на нашия матеренъ езикъ и да не създадемъ невъзможни за разбирање изрази въ чуждия езикъ. Когато говоримъ или пишемъ по Есперанто, трѣбва винаги да помнимъ, че чужденци, които не знаятъ български, ще трѣбва да разбератъ нашитъ думи, и да мислимъ, като какво би разбралъ единъ чужденецъ отъ това, което сме казали или написали.

Въ всички учебници по Есперанто, а особено въ Есперантския Синтаксисъ на З. Захариевъ, се обръща внимание на тия нѣща, които могатъ да подведатъ единъ есперантистъ къмъ неправилна и лоша употрѣба на езика. При все това единъ голѣмъ брой български есперантисти не могатъ да се освободятъ още отъ силното влияние на българизмитъ и есперантскитъ имъ стилъ не е добъръ. Тѣ знаятъ езика, употрѣбаватъ го, разбиратъ се съ другитъ есперантисти за обикновени нѣща, но има нѣщо въ тѣхното говорене или писане, което не е красиво, не е правилно и дразни усѣта къмъ добъръ изказъ у слушателя.

Отъ голѣма полза за такива есперантисти е, да препрочитатъ есперантскитѣ учебници, особено Синтаксиса, и да се позамислятъ и вдълбочаватъ въ ония подробности, които при ученето на езика сж минали набърже, като нѣщо по-маловажно и второстепенно.

За да привлечаме вниманието на българскитѣ есперантисти къмъ тия неправилни изрази, отъ които тѣ трѣбва да се отгърватъ и да се пазятъ, въ тоя отдѣлъ на списанието ще посочваме нѣкои такива погрѣшни изрази и ще указваме, какъ е правилно да се изкаже исканата мисль.

Често ще се чуе отъ български есперантистъ такъвъ изразъ: „Mi pensas ni kolekti unue monon...“

Чужденецъ мжно може да схване ясна мисль въ тая конструкция. Който знае български, щомъ преведе дума по дума изречението, ще получи наистина едно правилно българско изречение: „Мисля да съберемъ първо пари...“

Но въ случая ние просто сме копирали точно българското изречение, безъ огледъ на особеноститѣ на отдѣлнитѣ части на речта. Получениятъ изразъ на Есперанто е невъзможенъ и драци ухото на всѣки добъръ есперантистъ.

Неопредѣленото наклонение (*infinitivo*) не може да се свързва съ лично мѣстоимение: *ni kolekti*; то винаги допълня мисльта на другъ глаголъ, чийто подлогъ обикновено е и подлогъ на инфинитива, затова и нѣма нужда отъ лично мѣстоимение предъ него. Въ случая, обаче, подлогътъ на първия глаголъ е единъ (*mi*), на втория — другъ (*ni*).

На второ мѣсто значението на глагола „*pensi*“ не се покрива напълно съ значението на българския глаголъ „мисля“, който се употребява често и съ значение „възнамѣрявамъ“ (*мисля да отида* = *имамъ намѣрение да отида*; въ случая „мисля“ съвсемъ не означава, че се извършва мислителенъ процесъ; значението на тая дума тукъ е различно отъ значението ѝ напр. въ израза: „отъ дълго време *мисля* за това“).

Българскиятъ изразъ „мисля да съберемъ най-напредъ пари“ ще се преведе най-добре на Есперанто така:

„Mi pensas, ke ni devas kolekti unue monon.“

„Mi pensas, ke estos bone, se ni kolektos unue monon.“

„Mi opinias, ke ni devas . . . и пр.“

„Mi opinias, ke estos bone . . . и пр.“

„Mi opinias, ke ni kolektu unue monon.“

Когато отъ два глагола единиятъ е свързанъ съ другия за да допълни мисльта му, обаче подлогътъ не е единъ и сжщъ за двата, тогава *не употребяваме* инфинитивъ, за да ги свържемъ, а конструкцията „*ke* + повелително наклонение“.

„Предлагамъ да се разходимъ малко“.

Това мнозина ще се излъжатъ да преведатъ буквално: „Mi proponas ni promeni iom“. Правилно е: „Mi proponas, ke ni promenu iom“

„Искате ли да четемъ?“ — Неправилно е: „Ĉu vi deziras ni legi?“, а трѣбва да се каже: „Ĉu vi deziras, ke ni legu?“

Преценете, правилни ли сж следнитѣ изрази, и, ако не ги намирате за правилни, намѣрете правилния изразъ вмѣсто тѣхъ:

„En nia urbo havas multajn esperantistojn“.

„Mi estas al la opinio, ke . . .“

„Diru min unu vorton“.

„Sendu min la gazeton“.

„La domo al lia patro estas tre granda“.

Въ следнитѣ броеве ще се спремъ на тия и други изрази. Не е зле, всѣки отъ читателитѣ, който иска да получи обяснения по нѣкой подобенъ въпросъ, да се обръща къмъ редакцията. Въпроситѣ, които могатъ да представляватъ по-широкъ интересъ, ще се разглеждатъ въ тоя отдѣлъ.

Ada.

La parlamento de Bulgario „N rodno Sâbranie“.

La bulgara ŝtato estas konstitucia reĝlando; en la parlamento kunsidas 273 deputitoj.

Antaŭ la konstruaĵo de la parlamento estas la monumento de „Car Osvooboditel“ — signo de la dankemo de la bulgara popolo al la rusa caro Aleksandro II, kiu per la milito en 1877-78 liberigis la bulgaran nacion el turka jugo, daŭrinta kvincent jarojn.

Следъ конгреса.

Предъ менъ е последния брой отъ VIII-та година на „Б. Е.“, издаденъ може би, благодарение само на голѣмитѣ усилия и благородната амбиция на ония, които сж се нагърбили да спасятъ съюза отъ пълното му проваляне. По чия вина е дошълъ съюза до това плачевно състояние ще разберемъ на идния конгресъ, ако смогнемъ да се закрепимъ до тогава. Но отъ уводната статия едно е ясно: — ако нѣкога сж били нуждни усилия за създаване на това благородно дѣло, днесъ сж вече нуждни удвоени такива за запазването му отъ гибелта, която го очаква. И едно е несъмнено: само усилията на всички есперантисти ще могатъ да го спасятъ — отдѣлни личности не ще смогнатъ да постигнатъ това, та дори и съ най-голѣмото желание да го постигнатъ. Ясно се изтъква, че бавно, но сигурно съюза замира, — преустановили сж сжществуването си 25 колективни члена — групи — естествено индивидуалнитѣ членове сж чувствително намалѣли, защото въ нашия съюзъ нѣмаме индивидуалното членуване, практикувано отъ други нѣкои съюзи. Обратенъ ходъ иматъ дълговетъ на

„съюза — увеличаватъ се безъ да има постъпления за тѣхното погашение. И когато се направи едно съотношение между дългове отъ една страна и постъпления отъ друга, съотношение между предишнитѣ и сегашни членове, ще изпъкне ясно въ съзнанието на всѣкиго, що представлява въ настоящия моментъ съюзътъ ни.

На друго време това положение би могло да се използва отъ младежитѣ—есперантисти, за да се доказва, че младежитѣ могатъ и вършатъ повече — че въобще младежътъ, окрилена и тласкана отъ своя творчески жаръ, е способна да извърши много повече, отколкото ония, които сж вече „улегнали“. Но сега? Може ли да се стори това? Могатъ ли младежитѣ да кажатъ — не само на думи — но дѣломъ да докажатъ, че сж сторили нѣщо повече? Решително ще кажемъ не! Непоказа ли тѣхниятъ конгресъ — преименуванъ въ III-та конференция — че упадѣка, резултатъ на редица условия, е обхваналъ и тѣхъ? И дали на предстоящия имъ конгресъ, който временния централенъ комитетъ сега съ крайни усилия ще трѣбва да подготвя, не ще се яви предложение за „закриване“ на съюза? Това близкото бждеще сжщо ще ни покаже.

Но ако тепърва близкото бждеще ще ни показва тѣзи нѣща, печалното настояще ни показва вече: — материалното положение и на двата съюза, та дори, ако мога така да се изразя, и моралното, е въ печално състояние. И това печално настояще налага на всѣки да се замисли по-сериозно, и ако все още му е мило това дѣло да направи каквото може за него. А всѣки би могълъ да направи несравнимо повече, отколкото самъ предполага. Но затова може и другъ пжтъ да се говори. Друга е мисълта ми сега.

Сегашното положение е таково, че сжществуването на двата съюза не е наложително. Нѣкогакогато движението е било засилено, сжществува, нето на младежкия съюзъ е имало своето право. Но днесъ така ли е? Нужно ли е да се пилѣятъ и безъ това малкото сили на две страни? Не ще ли се излѣзе на по-добъръ край, ако се сплотятъ силитѣ за дружна работа? Нека се погледне потрезво на този въпросъ и всѣки си даде отговора.

Типовиятъ уставъ на Б. Е. С. самъ по себе си разрешава въпроса съ учащитѣ. Този уставъ не изключва членуването на ученицитѣ къмъ съюза. На менъ се иска да вървамъ, че въ редоветѣ си ще приеме всички ония младежи, у които все още не е изгаснало желанието да работятъ за победата и тържеството на зелената звезда. Остава този въпросъ да се разреши отъ предстоящия конгресъ на младежитѣ, но преди всичко: да се погледне на него съ нуждната сериозностъ, а не съ младежко увлечение. И когато се схване добре това предложение и се разбере, че то се прави само заради спасението на движението въ нашата страна, то не трѣбва да бжде отхвърлено. Младежитѣ не трѣбва да се боятъ отъ „претопяване“. Тѣхното сжществуване, когато истинската нужда го изиска, винаги може да стане фактъ. Но сега тѣ ще трѣбва да съзнаятъ, че двоенъ ще бжде резултатъ отъ усилията, които се правятъ за спасение на есперантското движение, ако се работи дружно и сплотено. Рано е още да се предсказва за резултатитѣ, които ще даде това сплотяване. Станало фактъ —

тогава ще можемъ да преценяваме и чувствуваме неговото значение. Все пакъ азъ искамъ да вървамъ, че още въ самото начало то ще даде своитѣ благоприятни плодове.

И накрай, макаръ и двата съюза да сж разслабени доста много, поради нехайството на самитѣ есперантисти, макаръ и да се чувствува, че тѣ сж значително отишли назадъ, когато се подемемъ и заробимъ съ истинско желание за спасение на движението — то може да дойде. Хората, на чието знаме се развява надеждата, които сж сѣячитѣ на тази надежда въ свѣта, могатъ и ще трѣбва да работятъ безъ отчайване. Ако едни съ своето нехайство сж станали причина за провалянето, другитѣ съ своята творческа мощъ ще трѣбва да заздравятъ дѣлото: — само така ще оправдаятъ името, което носятъ — хора на голѣмата надежда и вѣра въ бждещето.

Сливенъ.

Драго Керела.

Lastatempe la komercaj rilatoj inter la bulgara kaj la greka landoj rimarkinde plifortiĝas. Tio kaŭzas ankaŭ pli grandan interproksimiĝon inter la intelektaj gvidantoj de la du popoloj, esprimita en reciprokaĵ vizitoj de grekaj kaj de bulgaraj ĵurnalistoj.

Bulgario partoprenis en la internacia specimena foiro en Saloniko dum septembro ĉi-jare. Nia foografajo prezentas la bulgaran pavilionon en la foiro, konstruitan en la stilo de la malnovaj bulgaraj monaĥejoj (la kolonoj).

И най-бедниятъ есперантистъ може да даде поне десетъ лева за фонда „Спасение на Съюза“. Покажете на дѣло, че ви е скжпо есперантското движение!

М. Аджаровъ.

Есперанто въ науката.

(Продължение отъ бр. 1, год. IX).

Ние стигаме най-после до въпроса, дали въобще тази проблема е разрешима чрезъ въвеждане за помагаленъ нѣкой националенъ езикъ, още повече, че единъ такъвъ изборъ би далъ на съответния народъ множество прѣимущества предъ другитѣ, които не биха се съгласили да отстъпятъ на него въ ущръбъ на своитѣ интереси. Но и самиятъ народъ, чийто езикъ биха избрали, едва ли би ималъ полза отъ това, защото свѣтътъ би почналъ да бѣбри на неговия езикъ и така да го обезобрази, че да стане неразбираемъ за своитѣ. Може би единъ могъщъ езикъ, като английския, би могълъ полесно да се противопостави на външното разпадане, но и това не би продължило за дълго. Употрѣбяванъ отъ хора на различни народи, той би изгубилъ това, което е характерно за народитѣ на Англия и Съединенитѣ Щати, и би трѣбвало да се преобрази така, че да изразява поне схематически всичко, което е нужно за международнитѣ отношения, като и чужденцитѣ биха имали право да подемаатъ неговата еволюция. Ако международенъ езикъ е възможенъ, винаги се дохожда до заключението, че той би трѣбвало да се превърне въ езикъ, какъвто обичатъ да изразяватъ съ името „изкуственъ“.

Ако опитътъ да се даде на единъ исторически еволюиращъ езикъ ролята на международенъ довежда до неговото по-нататъшно „изкуствено“ развитие, то каква смисълъ има да се употрѣби макаръ и като основа езикъ, който е принадлежностъ на единъ народъ и съответствува на характера и начина на мислене на този народъ? Не е ли по-разумно да се излѣзе отъ такава основа, кждето условията за собствена еволюция на интернационалния езикъ ще могатъ да се използватъ безъ ограниченията на наследенитѣ обичаи, като националнитѣ езици останатъ свещена собственостъ на отдѣлнитѣ народи и продължаватъ да бждатъ срѣдства за езиково изкуство и поезия и въ ежедневиия животъ на народитѣ?

До сега е имало множество опити за създаванъ на изкуственъ езикъ. Фактически, обаче, напълно завършени проекти е имало само два: Шлайеровия Волапюкъ и Заменхофия Есперанто. Волапюкъ се оказа въ края на краищата нежизнеспособенъ и умрѣ, замѣстенъ отъ Есперанто, който днесъ е единственъ „изкуственъ“ езикъ, който живѣе. Есперанто постепенно проникна въ всички кѣтчета на човѣшката дейностъ. Научната дейностъ сжщо не остана незасегната и почнаха да излизатъ чисто научни съчинения и на есперанто. Мнозина оспорваха, оспорватъ го и сега нѣкой останали назадъ глави, че той не билъ годенъ за научни работи, понеже въ речника му нѣмало думитѣ, които се употрѣбявали въ разнитѣ науки, а даватъ и други сжщо така несъстоятелни дребни възражения. Ако се държи смѣтка за недостигащитѣ думи, то съ сжщото право (ако не и съ по-голѣмо) можемъ да кажемъ, че и българския езикъ не е годенъ за наука.

Всѣка наука има цѣлъ речникъ отъ думи, които изразяватъ нейнитѣ специални понятия; тѣзи думи съставляватъ нейната терминология. Да вземемъ за примѣръ нѣкой учебникъ по математика — въ него ние виждаме множество думи, които срѣщаме само въ математиката: уравнение, логаритъмъ, синусъ, косинусъ, функция, интегралъ и пр и пр. Сборътъ отъ тѣзи думи съставлява терминология на математиката. Подобна терминология има всѣка една наука и се познава въ пълнотата си само отъ специалисти. Не е чудно, защо тѣзи думи не сж заминавали автора на есперанто — той дори не е могълъ

да стори това. И въ речницитѣ на другитѣ езици нѣма да срещнете специалнитѣ термини — за тѣхъ има специални, често пѣти много по-обемисти отъ обикновенитѣ. Никой най-после и не мисли, че съ материалътъ, даденъ отъ Заменхофъ, може да се пишатъ научни съчинения — за тѣхъ е нужно създаването на специална терминология. Главната ми целъ е да дамъ, какво е направено въ това отношение и какви научни работи сж излѣзли до сега. За съставяне на терминологически речници се грижи специална секция при есперантската академия, наречена секция за научни и технически речници. Тя се подпомага отъ Internacia Scienco Asocio, за което ще кажа нѣщо по-после. Сега работата е добре организирана и върви съ усиленъ темпъ. Нека прегледаме, какво именно е извършено:

Астрономия. Има вече публикувани части въ *Provo de marista terminaro*. Има направенъ списъкъ на всички термини на нѣколко езика, а есперантскитѣ думи не сж избрани още за всички.

Математика. Публикуванъ е „*Matematika terminaro*“ на Bricard, въ останалото работата е въ сжщото състояние, както при астрономията. Въ подобно състояние е и механиката.

Химическата терминология е вече отдавна завършена и публикувана. Дължи се, може би, на това, че химическата терминология въобще е най-прецизно разработена.

Общата физика и геофизиката сж въ приблизително сжщото състояние като математиката. Нѣкои части имѣ вече завършени и публикувани въ *Scienco Gazeto*.

На привършване сж нѣколко по-малки работи: за собственитѣ и географически имена, *Enketo pri kelkaj punktoj de la scienco lingvo* (публикувано въ *Scienco Gazeto*) и *Pri la teknikaj vortoj de la Fundamento*.

Представени сж на академията въ последно време речникъ за постройка на мостове и другъ за апаратитѣ за електрическо освѣтление, звънци, телефониране и телеграфиране.

Има статии за терминологията въ медицината, инженерството, ботаниката, бѣше приготвена една статия за ентомологическата терминология, но остана неотпечатана, но тѣ не представляватъ систематиченъ трудъ — тѣ сж повече приноси, суровъ материалъ. Съ тѣхъ нѣмамъ пълна възможностъ да се занимавамъ, понеже нѣкои отъ тѣхъ липсватъ. Работата по съставяне на речници е вече доста добре организирана и днесъ се работи по терминологията и номенклатурата въ следнитѣ области на науката и техниката: медицина, геология, зоология, стѣкларско производство, машини за шевъ, метална индустрия, желѣзници, телефони, телеграфи, безжиченъ телефонъ и телеграфъ, на музикални инструменти.

Пълненъ списъкъ на всички работи по този въпросъ е помѣстенъ въ „*Scienco bulteno*“ № 2 отъ 1925 год.

Въпрѣки недостатъчната терминология, на есперанто сж излѣзли вече доста научни трудове било специални, било популярни. Излизали сж и научни есперантски списания: *Internacia scienco revuo* (1904—1911), *Scienco gazeto* (1912—1914) като продължение на първото. Войната тури край на излизането му. Презъ 1922 почна да излиза, но само за кратко време, *Internacia scienco revuo* като продължение на първото. За жалостъ, не продължи излизането си. Въ тѣзи списания се печатаха много хубави популярни статии. Сега популярни статии се срещатъ въ „*Esperanto*“, често дава много прегледни статии *Heroldo de Esperanto*.

Въ нѣкои есперантски списания се срещатъ описания на етнографически особености и за археологически рѣдкости на нѣкои народи. Въ това отношение изглежда, че рекордъ държи „*Hispana esperantisto*“. (Следва).

Годишната дейност на Спортния Турист. Клубъ „Esperanto“ – София

На 3-Х т. г. се състоя годишното събрание на клуба.

Отъ отчета на Управителния съветъ се вижда, че клуба е живял единъ много добъръ организационенъ животъ. Дейността е похвална, както въ спортно, така и въ просвѣтно и есперантско отношение.

1) Просвѣтенъ отдѣлъ:

Клубътъ презъ зимния сезонъ е уредилъ 14 реферати за есперанто и др. научни теми. Рефератитѣ сж посещавани средно отъ по 60—70 души, а по нѣкога и повече.

Изнесенъ е единъ курсъ, който е завършилъ съ 11 курсисти.

2) Спортенъ отдѣлъ:

Както и въ друго отношение, така и въ спортно, клуба е напредналъ. Играни сж 17 мача, отъ които 14 спечелени и 3 изгубени.

Уредени сж, сжщо и три колоездачни надбѣгвания, въ които сж взели участие представители на много соф. спортни клубове. Сжщо така бегачи отъ клуба сж взимали участие въ голѣми състезания уреджани отъ Соф. Колоезд. Дружество, като клубътъ „Есперанто“ е получилъ нѣколко I-ви и II-и награди.

3) Туристически отдѣлъ:

Уредени сж 9 излети, на които сж присѣтствували срѣдно по 48 души.

4) Музикаленъ отдѣлъ:

Клубътъ има добре уредени оркестръ и хоръ, който се дирижира отъ съидейника Михаилъ Ахтаровъ.

Хорътъ е постигналъ голѣми успѣхи. Той взима участие освенъ на есперантскитѣ вечеринки и тържества, но и на други.

5) Увеселителенъ отдѣлъ:

Презъ зимния сезонъ клубътъ уредилъ 11 другарски срѣщи, които освенъ моралната полза за доброто организиране и опознаване на членоветѣ, сж донасяли и материални ползи. Чиста печалба срѣдно по 760 лв.

Дадени сж сжщо 2 голѣми вечеринки, едната отъ които по случай рождения денъ на Заменхофъ на 15 декември 1926 г. За нея сж продадени 756 билета като вечеринката е дала общъ приходъ 14,760 лв., а чиста печалба — 6,832

Втората вечеринка дадена на 9 априлъ 1927 год. е дала чиста печалба 3,200 лв. Презъ зимния сезонъ клубътъ е подържалъ клубъ-салонъ при 1200 лв. месеченъ наемъ, а презъ лѣтния сезонъ другъ клубъ съ 500 лв. наемъ. Въ края на дружествената година клубътъ има за 6320 лв. инвентаръ.

Общиятъ приходъ е 28,623 лв.

Общиятъ разходъ е 26,738 лв.,

отъ който разходъ е платенъ старъ дългъ 3,824 лв. Остава въ наличностъ 1885 лв. Клубътъ има добре уредена библиотека съ 524 книги.

Въ края на др. год. 86 редовни действителни членове, отъ които 31 момичета и 24 спом. членове (юноши).

Събранието начерта директивитѣ за новата дружествена година. Реши се да се открие курсъ по есперанто който е вече оповестенъ отъ новия управителенъ съветъ и ще се открие на 9 ноември презъ зелената седмица. Съ настѣпването на зимния сезонъ се открива и сезона за рефератитѣ.

Реши се да се наеме единъ новъ салонъ-клубъ, който да е удобенъ за забави, реферати и курсове, при наемъ 1500 лв. месечно.

Избра се новъ управ. съветъ въ съставъ: Председ. Никола Кръстевъ, подпред.: Ат. И. Атанасовъ; секретаръ: Ил. Такевъ, Касиеръ: Хр. Петровъ, пом.-касиеръ: Г. Стояновъ, завед. спорта: М. Наумовъ, Домакинъ: Кр. Илиевъ. Контролна комисия: Ст. Игнатовъ, К. Георгиевъ и М. И. Дамяновъ. Увеселителна комисия: Ангелъ Д. Стояновъ, Ст. Игнатовъ, Ст. Стояновъ, Ичо Кяевъ и др.

Събранието бѣ закрито при голѣмъ ентузиазъмъ, като се реши да се даде още др. седмица весела другарска срѣща, която се състоя и донесе чиста печалба 854 лв.

На 21 октомври т. г. вечерята въ клуба чете рефератъ г-нъ Зах. Захариевъ, на тема „Животъ, идея и дѣло на Д-ръ Заменхофъ“. Рефератътъ бѣше изнесенъ съ голѣмъ успѣхъ. Присѣтствуваша повече отъ 70 души. На 8 ноември т. г. г. Зах. Захариевъ ще държи рефератъ на тема: „Нуженъ и възможенъ ли е единъ международенъ езикъ“.

Отъ 8-ХI се открива курсъ по Есперанто, който ще се ръководи отъ Зах. Захариевъ.

Sporta Turista Klubo „Esperanto“ обѣщава много Цѣлиятъ кварталъ „Захарна фабрика“ го крепи и подържа. Дано лжчитѣ на зелената звезда проникнатъ въ всѣка кжщурка, въ всѣко кжтче на квартала, и въ всѣка бедна душа да възтържествува идеята на нашия учитилъ Д-ръ Л. Л. Заменхофъ, която е символъ за братска любовъ между всички народи.

Никола Кръстевъ

Такео Иуахаши.

Нашиятъ добъръ съидейникъ, Такео Иуахаши, ослѣпѣлъ като ученикъ въ една отъ Японскитѣ гимназии, още преди 11 години.

Следъ това голѣмо нещастие той продължи своето образование въ единъ Християнски колежъ. Следъ завършването на колежа, той учителствува нѣколко години въ института за слѣпи въ Осака.

Преди 2 години той дойде въ Европа и се записа въ Единбургския университетъ да следва философия.

На първи юлий тази година той издържа изпитъ и взе диплома М. А. Мастеръ офъ артъ, която отговаря на титлата Магистъръ по философия, която е известна въ нѣколко страни. (М. А. е въ всѣки случай учена степенъ, която е най-близка до титлата докторъ по философията).

Обикновеното време, за което се получава тази учена титла, е три години.

Ние можемъ да си представимъ, колко трудъ е положилъ нашиятъ японски съмишленикъ, който като слѣпъ е успѣлъ да я вземе въ две години вмѣсто три.

Той изпълни изпита си отлично и спечели уважението на всички прочути професори отъ Единбургския университетъ.

Госпожа Иуахаши, която е много помогнала на своятъ съпругъ при неговата подготовка, преди нѣколко месеца роди момиченце.

Тѣ наименоваха момиченцето си Едина въ честь на града Единбургъ.

Ст. Н.

Всѣки левъ изпратенъ въ Съюза е тухла въ сградата на есперантизма въ България.

Enlanda movado

En la komenco de la nuna jaro la Ministerio de la popola instruado rifuzis reoficigi lektoron de Esperanto en la blindula instituto de Sofia. La Centra Komitato de B. E. A. faris energian klopodon por aliigi la decidon de la Ministerio en senco favora al Esperanto. Dank' al la valora morala subteno de la eminentaj amikoj de nia movado S-roj prof. D-ro Jos. Fadenhecht kaj prof. D-ro Iv. D. Šišmanov, la Ministerio ŝanĝis sian decidon kaj oficigis kiel lektoron de Esperanto en la blindula instituto nian samideanon Asen Grigorov.

Tiu oficigo estas pli ol ordinara sukceso, ĉar ĝi signifas venkon de grava baro.

St. Zagora — En la societa jarkunveno, kiu okazis la 4 septembro, estis elektita nova estraro: prez. T. Gospodinov, sekretario Nikolaj Vasilkov, kasisto Nisim Avramov, membrkonsilantoj Zlatko Ĉarakĉiev kaj Ivanka Koeva. La adreso de la societo estas: M. Vasilkov, „Sv. Dimitr“ 62, St. Zagora.

Vraca. — La societo „Sukceso“ en sia komuna regulajarkunveno elektis novan estraron, konsistanta el sekvantaj personoj: prez. Veljo Kutinĉev, advokato vicprez. Ceno I. Partov, komercisto, sekretario Rad. K. Triĉkov, oficisto, kasisto Krum Ivanov, bankoficisto, bibliotekisto Tinka Statkova. Kontrola Komitato: Georgi h. Georgiev, Ahmed Mahmudov kaj Mara Kovaĉeva. La societo baldaŭ luos klubon kaj ekagos pli vigle.

Sofia — Estas elektita nova estraro: prez. Hugo Bär, germano, vicprez. s-ino Berta Marinova, flamanino, sekretario St. Ganĉev, bulgaro, kasisto Sim. Bardarov, kaj membro G. Ĉavdarov. Ĉiumerkrede (kiam okazas la kunvenoj de la sofiaj esperantistoj en bierejo Adamov) s-ro Zah. Zahariev legas po rakonto el sia rakontaro neeldonita „Ĉiumerkrede po unu rakonto“

Шестия конгресъна слѣпитѣ есперантисти въ Данцигѣ.

(Извадено отъ списанието за слѣпи отъ августовиятъ номеръ, година 21, 1926, Esperanta Ligilo).

И тази година се състоя шестия конгресъ на слѣпитѣ есперантисти въ Данцигѣ.

На него сж участвували около 40 души слѣпи конгресисти.

Откриването му е станало въ една отъ залитѣ на градския домъ. На това заседание, както и на другитѣ (които сж ставали въ института за слѣпи въ Данцигѣ) сж присѣтствували много виждащи приятели на слѣпитѣ.

Покрай въпроса за разпространението на Есперанто между слѣпитѣ, конгресътъ се е занимавалъ и съ много други въпроси, които интересуватъ слѣпитѣ есперантисти и тѣхната международна организация *Universala Asocio de blindaj Esperantistoj*.

Bulgara Esperantisto до сега има само 131 абонати. Нима само толкова съзнателни есперантисти има въ цѣла България?

Вести — Sciigoj.

Отъ Централния Комитетъ.

— По решение на Ц. К. таксата за обявленията въ вестника ще бжде по 2 лв. на кв. см.; за малки обявления за кореспондиране 10 лв. за еднократно публикуване.

— Дружествата да побързатъ съ изпращането въ Съюза на

1) Устава въ 3 екземпляра,

2) Преписъ отъ учредителния протоколъ на дружеството,

3) Списъкъ на членоветѣ на настоятелството на д-вото съ адреситѣ имъ.

Съюзътъ ще представи всичко това въ М. В. Р. Н. З. за утвърждение на уставитѣ. Въ интересъ на движението е, да се побърза, за да не срещатъ дружествата нежелани прѣчки отъ властѣта.

Отъ канцеларията.

— Въпрѣки многократнитѣ съобщения до сега, още има есперантисти, които даватъ поржчки безъ да ги предплащатъ.

Явяваме за последенъ пжтъ: *никаква поржчка нѣма да се изпълнява, ако не е придружена съ съответната сума; нѣма да се изпращатъ сжщо и стоки съ наложенъ платежъ.*

Нека всѣки есперантистъ си вземе бележка отъ това. На писма, съ които се правятъ неплатени поржчки, нѣма да се отговаря.

— Който запитва Съюза за нѣщо, да прибавя отворено писмо или пощ. марка за отговоръ.

Отъ редакцията.

— Настоящия брой е двоенъ по случай зелената седмица. Останалитѣ броеве до изтичането на годишнината ще бждатъ единични и ще излизатъ редовно всѣки месецъ.

— Умоляватъ се всички дописници веднага следъ зелената седмица да изпратятъ дописка за стореното презъ зелената седмица.

Diversaj.

— Касата за пропаганда на есперанто е отпущала на Б. Е. С. сумата 2,000 лв. за напечатване на афиши за зелената седмица и 500 лв. на Софийското д-во за уреждане на седмицата въ София. Центр. Комитетъ на Б. Е. С. и настоятелството на Соф. есп. д-во сърдечно благодарятъ за ценната помощъ.

Равносмѣтка на В. Е.

Приходъ.

Отъ абонаменти събрани до 15.X. 1927 г. отъ
131 души по 30 лв. всичко 3930 лв

Разходъ.

За печатъ, хартия и експедиция на брой
1 и 2-3 отъ ВЕ 4900 лв.
Недостигъ 1070 лв.

Съидейници, смѣтката е ясна. Паритѣ, получени отъ досега събранитѣ абонаменти, не достигатъ за издаването дори на три броя. Трѣбва ли *Bulgara Esperantisto* да спре още въ началото на годишнината? Не е ли срамно за българскитѣ есперантисти да не могатъ да събератъ поне хиляда абонати за съюзния органъ? Нима въ цѣла България има само 131 съзнателни есперантисти?

U E A.

— Презъ 1927 г. УЕА има въ България всичко 200 члена, отъ които 34 сж мѣстни делегати и под-делегати.

— И за 1928 година членоветъ на УЕА, които платятъ вноскитъ си преди 1 януарий 1928 г., ще получатъ книга за премия. Въ октомврийския брой на „Esperanto“ ще се оповестятъ книгитъ, отъ които може да се прави изборъ.

Вноскитъ на УЕА за 1928 г. си оставатъ сж щитъ:

Membro-helpanto — 40 лв. (получава само членска карта и има право да иска услугитъ на организацията),

Membro — 100 лв. (получава чл. карта и годишникъ),

Membro-abonanto — 200 лв. (получава членска карта, годишникъ и списанието „Esperanto“),

Membro-subtenanto — 700 лв. (получава сж щото, като *membro-abonanto*, плусъ книги по изборъ),

Dnmviva-membro — 8000 лв. (ползува се съ права на *membro-abonanto* докато е живъ).

Вноскитъ могатъ вече да се плащатъ.

— Мѣстнитъ делегати да прашатъ всички събрани суми на гл. делегатъ Ат. Д. Атанасовъ, Оборище 68, София.

Bibliografio.

Ilustritaj Rakontetoj de Kenngott. Prezo 0.25 usonaj dol. (35 bulg. lv.), afrankite. Internacia Eldonejo, Bruselo (Belgujo). Liveras: Belga Esperanto Instituto, Kleine Hondstraat 11, Antverpeno (Belgujo).

La libreto enhavas 18 gradigitajn rakontetojn en facila stilo, klarigantaj apudmetitajn bildojn. Post ĉiu rakonteto sekvas aro da demandoj pri la enhavo metode aranĝitaj en tri grupoj; per ili la ekzerca priparolo de la tekstoj komencas de pli elementaj al pli abstraktaj temoj.

Generale la libro povas esti tre taŭga helpilo por perfektigaj kursoj.

Japanlando, tradukita de Japana Esperanto-Instituto. Eldonita de la Japana Ministrejo de ŝtat-fervojoj. Tokio. Prezo ne montrita.

Bela, lukse eldonita libro, kun ĉiuj utilaj kaj necesaj informoj por vojaĝantoj al Japanlando. Multaj fotografaĵoj ilustras la tekston, kaj ankaŭ kelkaj landkartoj kaj urboplanoj plivalorigas tiun belegan gvidlibron.

Humor' de l'mondo en Esperanto (Welthumor in Esperanto), de D- Emil Pfeffer. Tagblatt-Bibliothek, № 541/542. Vieno, Wollzeile 20. Prezo ne montrita.

Kolékto de anekdotoj grupigitaj en kvar partoj: la ŝerco, sprito, la anekdoto kaj la historia anekdoto. La tekstoj estas donataj paralele en du lingvoj: Esperanto kaj germana. La lernantoj de germana lingvo povus uzi tiun libron kiel ekzercilon.

Ŝlosilo de Esperanto en Juda Lingvo. Laŭ la iniciato de Int. Centra Kom. de Esp. Movado eldonita de J. Šapiro, Bialistok (Polujo), Lipowa 33, Verkita de I. Lejzerowicz, L. K. 44 paĝoj kaj kovrilo. Prezo 0.20 sv. fr. aŭ egalvaloro.

Хиляда абонати на съюзния органъ не само ще осигурятъ издаването му за цѣла година, но ще оставятъ и известна печалба за Съюза.

Marta L. Root.

Извѣстната есперантистка и бахаистка г-ца Марта Рутъ, която обикаля по голѣмитъ центрове на Европа като държи пропагандични сказки на есперанто за бахаизма и есперантизма, по настоящемъ е въ София. Тя идва отъ Ромжния, кждето е имала ауденция при ромънската принцеса Илиана, която живо се е заинтересувала за есперанто, като сжщевременно е приела и подарената ѝ отъ г-ца Рутъ есперантска значка. Г-ца Рутъ е държала сказка на тема „Жената и мира“ предъ делегатитъ на конгреса на Бълг. Женски Съюзъ. Г-ца Рутъ е говорила на есперанто съ преводъ отъ г. К. Георгиевъ.

JUNAĜA OKAKLASANO, — Nikolĉo Bogdanov, Krumovo 488, Dupnica, deziras korespondi kun gelernantoj esperantistoj el la superaj klasoj pri diversaj temoj per il. pk. kaj leteroj.

S-ro KAREL VAŬONS, (fakinstruisto), — Luže, Ĉeĥoslovakio. Deziras serioze interŝanĝi poŝtmarkojn k. ĉ. l. Certe respondos.

S-ano GEORGI ANDREEV, Petriĉ — Deziras korespondi per leteroj kaj p. i. kun spertaj bulgaraj gesamideanoj; nepre respondos.

Съобщение.

Умоляватъ се всички лица и дружества, които получаватъ пратки отъ Съюза, ва уведомяватъ незабавно канцеларията за получаването. Това е необходимо за правилната работа въ канцеларията.

Есперантскиятъ Синтаксисъ е найценното помагало за усъвършенствуване въ есперанто.

Пакконференцо en Praha: Paco per Lernejo, Ĉefkunveno de la Tutmonda Esperanto-Instruistaro (TAGE) en Praha,

Instruista Internacio: Fondiga kongreso en London.

Pri tiuj temoj vi trovos raportojn en la numero 7, 1927 de la

Internacia Pedagogia Revuo.

Prezo: 0,50 gmk aŭ 2 respondkuponoj.

Skribu al M. Goldberg, Leipzig S 3, Frohburger Str. 68

ФОНДЪ SAVO DE LA ASOCIO

	лева
Събрани до 25. VIII. 1927	6494
Ат. Хубеновъ, гара Папазли	500
Д. Тодоровъ, Провадия	25
Вас. Дечевъ, Ловни долъ	30
Ненко Кунчевъ, Ловни долъ	30
Събрани отъ Н. Богдановъ, Дупница	75
Иосифъ Бенбасатъ, София	20
Радославъ Минчевъ, София	50
Събрани отъ Гого х. Георгиевъ, Враца	175
Иванъ Стойковъ, Плевенъ	20
Руси Хаджиевъ, Овча могила	58
Стоилъ Ивановъ, Ботево	30
Георги Богдановъ, Дупница	18
Борисъ Илиевъ, Дупница	18
Хари Кръстановъ, Дупница	20
Асенъ Меднидиевъ, Дупница	10
Никола Коцевъ, Равово	10
Сл. Нейчевъ, Ст.-Загора	50
Ив. Илиевъ, Бургазъ	10
Ив. Василевъ, София	100
Коста Ангеловъ, Плевенъ	20
Д-во „Espero“ — Видинъ	100
Ив. х. Стояновъ, с. Саладиново	50
Малешко Шишковъ, София	100

Събрани до 15. X. 1927 г. всичко 7813

Съдейници, фондътъ върви бавно. Трѣбва да съберемъ 100 хиляди лева, за да спасимъ Съюза. Стегнете се предъ зелената седмица, съберете пари, поне да намалимъ дълговетъ съ $\frac{2}{10}$.

Каса за пропаганда на есперанто.

Управителниятъ Комитетъ на касата за пропаганда на есперанто благодари на следнитѣ лица, които сж подарили суми за поощрение на пропагандата на есперанто въ България:

Капит. Ст. Радевъ 120 лв., Д. Златарски 10 лв., Б. Маринова 100 лв., Ив. Мариновъ 100 лв., П. Колевъ 50 лв., Ана Вичева 20 лв., Б. Маринова 100 лв., г-жа Петрунова 10 лв., г-жа Митова 20 лв., Ат. Д. Атанасовъ 100 лв., г-жа Карагйозова 40 лв., г-жа и г-нъ Шишманови 100 лв., г. Ганчевъ 20 лв., г. Купферъ 35 лв., Ат. Д. Атанасовъ 5 лв., г. Джамбазовъ 20 лв., К. Трифоновъ 50 лв., г. Бъчваровъ 50 лв., г-ца Явашчиева 50 лв., принцъ Махмудъ Рафикъ 500 лв., г. Атанасовъ 100 лв., г. Алкалай 20 лв., г. Стойчевъ 10 лв., г. Здравевъ 20 лв., г-жа Дойчинова 10 лв., г. Атанасовъ 20 лв., г-жа Маринова 100 лв., г. Ерамовъ 50 лв., г. Актарджиевъ 50 лв., г. Д. Симеоновъ 40 лв., Хр. Златаревъ 4 лв., Б. Панчевъ 50 лв., г-жа Видинска 10 лв., г-нъ Фандъковъ 20 лв., г-жа Шишманова 20 лв., Д-ръ Гаврийски 50 лв., г. Зафировъ 100 лв., г-жа Адела Попова 20 лв., г. Вл. Георгиевъ 100 лв., г. А. Гуглевъ 10 лв., г. А. Вълчевъ 10 лв., г. Х. Каваклиевъ 10 лв., г. Димитровъ 10 лв., г. Николовъ 10 лв., Ст. Ганчевъ 50 лв., г. И. Фархи 20 лв., г. Б. Цвѣтковъ 10 лв., г-ца Нождарова 50 лв., г. Б. Фичевъ 50 лв., г. Иванъ Добревъ 20 лв., г. Кръстевъ 20 лв., г. В. Дечевъ 20 лв., г. Ц. Танчевъ 10 лв., г. Ненко Кун-

чевъ 20 лв., г. Димитровъ 10 лв., г. Чочевъ 30 лв., есперантисти отъ Петричъ 110 лв.

Тѣзи суми сж събрани до 15 юлий 1927 год. Въ следния брой ще продължимъ списъка на дарителитѣ.

Български Есперантски Съюзъ.

ул. Царъ Борисъ, 69, канцелария: ул. Алабинска, 19
доставя следнитѣ книги и стоки:

	лева
Курсъ по есперанто, Ат. Д. Атанасовъ, V изд.	22
Курсъ по есперанто, Ат. Д. Атанасовъ, IV изд.	20
Кратъкъ курсъ по есперанто, Ив. Сарафовъ	12
Есперантски Синтаксисъ, Зах. Захариевъ	22
Есперанто ще завладѣе свѣта, Д-ръ Гаврийски	12
Конгресни речи на Заменхофъ едната по	2
Възможенъ и нуженъ ли е межд. езикъ, проф. Д-ръ Ив. Шишмановъ, II изд.	3
Възможенъ и нуженъ ли е межд. езикъ, проф. Д-ръ Ив. Шишмановъ, III изд.	4
Rememoroj de esperantisto, Ada	20
La familio Gerak (Elin-Pelin)	14
Албумъ на бълг. есперантисти, Ada	25 и 35
Сжщность и бждащность на межд. езикъ, Земенхофъ	5
Anekdotaro — Süsser	10
Есперанто, брошура отъ проф. Д. Ив. Шишмановъ	2
Практическа граматика, Ada	3
Universala vortaro на 6 езика отъ Заменхофъ	20
Разговорникъ по есперанто	8
Ключъ Есперанто	4
Ключъ Есперанто на френски	2
Kursa lernolibro, Ed. Privat	30
Le croix rouge	2
Първи уроци по есперанто	8
Френско ржководство по есперанто	10
Конференция въ Венеция	5
Heroldo de Esperanto — стари броеве по	5
Табло съ цѣлата граматика на есперанто по	2 и 3
Албуми съ пѣсни отъ Г. Атанасовъ	10
Портрети на Заменхофъ	10
Картички Заменхофъ	1
Sercoj kaj incitoj	60
Значки есперантски по 16, 18 и 22	22
Уставъ на Б. Е. С.	3

АГЕНЦИЯ ПЕЛИКАНЪ

ул. Алабинска, 19. Телефонъ 3491

въ която се помѣщава канцеларията на Б. Е. Съюзъ, приема за печатане бланки, формуляри, списания и др.; реклами и малки и голѣми обявления за всички вестници.

Приема представителство на всѣкакви стоки, купува продава недвижими имоти, участвува и изпълнява за чужда смѣтка тръжни предприятия.

Продава всички канцеларски материяли.

Прави справки въ всички учреждения.

Редакторъ: Захари Захариевъ.

Печатница Борисъ А. Кожухаровъ — София